

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 1973-1974.

27 NOVEMBER 1973.

**Voorstel van wet tot hervorming
van het huwelijksvermogensrecht.**

TOELICHTING

De hervorming van het huwelijksvermogensrecht is bijzonder noodzakelijk geworden sinds de inwerkingtreding van de wet van 30 april 1958, die de rechtsgelijkheid van man en vrouw als principe gesteld heeft, en ten gevolge hiervan de wetgeving op het vlak van de persoonlijke verhoudingen van de echtgenoten gewijzigd heeft, doch de vermogensrechtelijke verhoudingen aan de wetgeving van 1804 bleef onderwerpen.

Sinds het einde van de tweede wereldoorlog werd een groot aantal ontwerpen en voorstellen ingediend om deze hervorming van titel V van boek III van het Burgerlijk Wetboek door te voeren. Sommige van die ontwerpen of voorstellen hadden hoofdzakelijk tot doel het bestaand wettelijk stelsel aan de handelingsbekwaamheid van de vrouw aan te passen. De meeste echter beoogden vooral de invoering van een nieuw wettelijk stelsel, dat meer zou beantwoorden aan de huidige noden van de echtgenoten die zonder huwelijkscontract trouwen.

Ook dit voorstel wordt ingediend ten einde in het huwelijksvermogensrecht de wijzigingen aan te brengen die de huidige maatschappelijke toestanden vereisen, zowel wat betreft het primair huwelijksstelsel — dit zijn de fundamentele bepalingen van openbare orde die de verhoudingen van de echtgenoten beheersen, wat het huwelijksstelsel ook is dat zij in hun contract hebben opgenomen of dat hun door de wet wordt opgelegd (zie de artikelen 212 en volgende van het Burgerlijk Wetboek betreffende de rechten, verplichtingen en bevoegdheden van de echtgenoten) — als wat betreft het secundair huwelijksstelsel, waarvoor de echtgenoten, binnen bepaalde grenzen, de regeling kunnen aan nemen die hen past.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1973-1974.

27 NOVEMBRE 1973.

**Proposition de loi
portant réforme des régimes matrimoniaux.**

DEVELOPPEMENTS

La réforme des régimes matrimoniaux est devenue particulièrement nécessaire depuis l'entrée en vigueur de la loi du 30 avril 1958, qui a établi le principe de l'égalité du mari et de la femme, et partant, a modifié la législation en ce qui concerne les relations personnelles des époux alors que, sur le plan des régimes matrimoniaux, ces relations demeuraient régies par la loi de 1804.

Depuis la fin de la deuxième guerre mondiale, un grand nombre de projets et de propositions de loi ont été présentés en vue de procéder à cette réforme du titre V du livre III du Code civil. Certains de ces textes tendaient principalement à adopter le régime légal existant à la capacité juridique de la femme, mais la plupart d'entre eux visaient surtout à instaurer un régime légal nouveau, répondant d'ailleurs aux besoins actuels des époux qui s'unissent sans contrat de mariage.

La présente proposition de loi est également présentée en vue d'apporter aux régimes matrimoniaux les modifications requises par les conditions sociales actuelles, tant en ce qui concerne le régime matrimonial primaire — c'est-à-dire les dispositions fondamentales d'ordre public qui régissent les relations des époux, quel que soit le régime matrimonial qu'ils aient adopté dans leur contrat ou qui leur ait été imposé par la loi (voir les articles 212 et suivants du Code civil sur les droits, devoirs et pouvoirs des époux) — qu'en ce qui concerne le régime matrimonial secondaire pour lequel les époux peuvent adopter le règlement qui leur convient, dans certaines limites.

Dit voorstel onderscheidt zich echter van de andere voorstellen in die zin dat het een nieuw wettelijk stelsel inhoudt, dat beantwoordt aan de vereiste van eenvoud. Zulks lijkt onontbeerlijk vermits het bedoeld is voor een zo groot mogelijk aantal echtgenoten, die in staat moeten gesteld worden de draagwijdte te begrijpen van de wettelijke bepalingen waaraan ze worden onderworpen.

Volgens een zelfde gedachtengang, werd in dit voorstel het principe van de beperkte veranderlijkheid van de huwelijksvoorwaarden ingevoerd. De echtgenoten die zich bewust zijn van het belang van de regels van hun huwelijksstelsel, zullen ook inzien dat dikwijls na een bepaald aantal jaren huwelijk, hun vermogenstoestand op zodanige wijze geëvolueerd is dat hun stelsel niet meer doeltreffend is, omdat dit werd gekozen of toegepast op een ogenblik dat die evolutie nog te veel onbekende elementen inhield.

Daarbij moet ook in acht genomen worden dat de redenen die vroeger ingeroepen werden ter verdediging van het principe van de onveranderlijkheid, thans nog alleen kunnen ingeroepen worden in het belang van derden die zouden benadeeld kunnen worden door een verandering waarvan zij niet, of niet tijdig, op de hoogte werden gebracht. Dit belang wordt degelijk beschermd door het gerechtelijk toezicht en door de publiciteitsmaatregelen die in dit voorstel opgelegd worden bij de procedure van wijziging van het huwelijkscontract, namelijk door de verwittiging van de schuldeisers van de echtgenoten per gerechtsbrief en door de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* van het verzoekschrift en van het vonnis dat de akte van wijziging inhoudt.

Wat betreft de keuze van een wettelijk stelsel werd rekening gehouden met enkele doorslaggevende principes :

1. De familiale goederen hebben veel aan belang verloren : de meeste huwelijken leven van de arbeid van een of van beide echtgenoten. De goederen die ze van hun ouders krijgen (meestal bij het aangaan van het huwelijk) zullen, gezien de levensduur van de echtgenoten en de duur van de meeste, (goede) huwelijken, veelal door andere vervangen worden in de loop van het huwelijk; de goederen die ze zouden erven, ontvangen zij ten opzichte van de duur van hun huwelijk, vrij laat, en de echtgenoten zullen op dat ogenblik hun vermogen al grotendeels tot stand gebracht hebben. Het is dus niet uitsluitend in functie van deze goederen, dat het wettelijk huwelijksstelsel moet worden opgebouwd. In de gezinnen waar aan de familiale goederen meer belang wordt gehecht, zullen de echtgenoten voor een aangepaste regeling zorgen door bijzondere bepalingen in hun huwelijkscontract te voorzien.

2. De onroerende goederen hebben tegenwoordig het belang niet meer dat ze anderhalve eeuw geleden hadden; tegenwoordig dienen de roerende goederen (meubilair, geld, handelsfonds, titels) in de meeste gevallen evengoed beschermd te worden.

3. De toenemende rol van de vrouw in het juridisch-economisch leven beïnvloedt ontegensprekelijk de visie die men moet hebben op een nieuw huwelijksstelsel : 30 pct. van

La présente proposition de loi se distingue cependant des autres en ce sens qu'elle comporte un régime légal nouveau, qui répond à un besoin de simplicité. Un tel régime paraît indispensable puisqu'il s'adresse à un nombre aussi grand que possible d'époux qui doivent être mis en mesure de comprendre la portée des dispositions légales auxquelles ils sont soumis.

Dans un même ordre d'idées, la présente proposition de loi instaure le principe de la mutabilité limitée des conventions matrimoniales. Les époux conscients de l'importance des règles de leur régime matrimonial s'apercevront également qu'après quelques années de mariage, l'état de leur fortune a souvent évolué de manière telle que ce régime n'est plus adéquat parce qu'il avait été choisi ou appliqué à un moment où cette évolution comportait encore trop de facteurs inconnus.

D'autre part, il y a lieu de noter que les raisons invoquées auparavant pour défendre le principe de l'immutabilité ne peuvent plus l'être actuellement que dans le seul intérêt des tiers qui pourraient être lésés à la suite d'une modification dont ils n'auraient pas eu connaissance, du moins en temps utile. Cet intérêt est protégé d'une manière adéquate par le contrôle exercé par les tribunaux et par les mesures de publicité imposées par la présente proposition lors de la procédure de modification du contrat de mariage, à savoir l'avis adressé par pli judiciaire aux créanciers des époux ainsi que la publication au *Moniteur belge* de la requête et du jugement comportant l'acte de modification.

En ce qui concerne le choix d'un régime légal, il a été tenu compte de quelques principes déterminants :

1. Les biens familiaux ont perdu beaucoup de leur importance : la plupart des ménages vivent du travail des époux ou de l'un d'eux. Etant donné la durée de vie des époux et la durée de la plupart des mariages (conclus à bon escient), les biens reçus des parents (dans la plupart des cas à la conclusion du mariage) seront remplacés par d'autres biens au cours du mariage; les biens dont les époux héritent leur parviennent assez tard par rapport à la durée de leur mariage, c'est-à-dire à un moment où ils ont édifié déjà la plus grande partie de leur fortune. Ce n'est donc pas exclusivement en fonction de ces biens que le régime matrimonial légal doit être élaboré. Dans les ménages où une grande importance est attachée aux biens familiaux, les époux adopteront un régime approprié en prévoyant des dispositions spéciales dans leur contrat de mariage.

2. Les immeubles n'ont plus la même importance qu'il y a un siècle et demi : à l'heure actuelle il importe de protéger, dans la plupart des cas, les biens meubles (meublier, argent, fonds de commerce, titres) au même titre que les immeubles.

3. Le rôle croissant de la femme dans la vie juridique et économique influence sans conteste l'optique dans laquelle il convient de considérer un nouveau régime matrimonial.

de vrouwen hebben nu een beroepsactiviteit, dus inkomsten uit dat beroep, en de meerderheid van de gehuwde vrouwen heeft de leiding van de consumptieëenheid die het gezin vormt, in handen; zij beslissen immers over de alledaagse uitgaven zowel voor hun echtgenoot als voor hun kinderen.

4. De gelijkheid tussen de echtgenoten ten aanzien van de bevoegdheden is een essentieel beginsel waarvan niet mag afgeweken worden; ze moet dan echter ook gepaard gaan met de afschaffing van de bijzondere beschermingsmaatregelen ten voordele van de vrouw ingesteld, en die ook een ongelijkheid tot gevolg hebben. Hieronder is begrepen, de mogelijkheid voor de vrouw, om na de ontbinding van de gemeenschap, afstand te doen van de gemeenschap, en hetgeen de vrouw geniet.

5. Tevens moeten de echtgenoten op gelijke wijze deelnemen in de aanwinsten; zelfs als ze op ongelijke wijze tot het totstandkomen van die aanwinsten hebben bijgedragen, moeten zij ieder er een gelijk deel van kunnen verkrijgen, omdat zij beiden, door hun dagelijkse inspanningen, hebben bijgedragen tot de totstandbrenging van die aanwinsten en dit geldt ook voor de echtgenote die thuis is gebleven, de kinderen heeft opgevoegd en de huishouding heeft geleid.

Op grond van deze principes werd een stelsel aangenomen dat de echtgenoten volledig meester laat over de goederen die zij vóór het huwelijk bezaten, over die welke ze tijdens het huwelijk om niet verkregen hebben, over die welke een uitgesproken persoonlijk karakter hebben (zoals vergoedingen wegens lichamelijke of morele schade of litteraire eigendom) en over de goederen verkregen door ruil, belegging of wederbelegging van deze eigen goederen.

Behalve deze eigen goederen wordt er echter een gemeenschap gevormd van alle aanwinsten van de echtgenoten. Deze omvat de besparingen die ze op hun inkomsten hebben verwezenlijkt, de goederen die ze samen tijdens het huwelijk hebben verkregen en al de goederen waarvan het eigen karakter niet bewezen is volgens de regels bepaald in de artikelen 10 en 11 van de nieuwe Titel V van Boek III van het Burgerlijk Wetboek. Deze gemeenschap die bij de ontbinding bij helfte zal verdeeld worden, zal beide echtgenoten toelaten op gelijke wijze deel te nemen in de aangroei van hun respectievelijk vermogen. Ze vermijdt tevens de boekhoudkundige verwickelingen van een stelsel van huwelijksgoederen, die eveneens bij het einde van het huwelijk worden verdeeld, maar tijdens het huwelijk afzonderlijk beheerd worden door de echtgenoten die echter nog de huwelijksgoederen van hun eigen goederen moeten onderscheiden. Het lijkt ook wel billijker dan het systeem van deelhebbing in de aanwinsten, waar de boekhoudkundige vereffening tussen de tijdens het huwelijk verwezenlijkte vermogenstoename op de nominale waarde van de vermogens steunt, ongeacht de muntontwaarding die hierop een grote invloed zal hebben.

Daarenboven biedt de gemeenschap het voordeel dat ze traditioneel is, wat in deze materie belangrijk is omdat velen er gevoelig voor zijn in de mate dat zij gehecht zijn aan het huwelijk, traditionele instelling bij uitstek; ze verzekert verder een zekere samenwerking tussen de echtgenoten. De

Actuellement, 30 p.c. des femmes exercent une activité professionnelle qui leur procure un revenu et la plupart des femmes mariées dirigent l'unité de consommation que constitue la famille: ce sont elles, en effet, qui décident des dépenses quotidiennes, tant pour leur époux que pour leurs enfants.

4. L'égalité des époux en ce qui concerne leur capacité constitue un principe essentiel auquel il ne peut être dérogé. Toutefois, cette égalité doit aller de pair avec la suppression des mesures spéciales de protection en faveur de la femme qui constituent également une discrimination. Tels sont, par exemple, la possibilité pour la femme de renoncer à la communauté après dissolution de celle-ci ainsi que son bénéfice d'émolument.

5. Les époux doivent aussi participer de manière égale aux acquêts. Même s'ils ont contribué inégalement à la constitution de ces acquêts, ils doivent pouvoir obtenir chacun une part égale de ceux-ci parce qu'ils ont participé tous deux, par leurs efforts quotidiens, à la réalisation de ces acquêts (et ceci vaut aussi bien pour l'épouse qui est restée au foyer, a élevé les enfants et dirigé le ménage).

C'est sur base de ces principes qu'a été retenu un régime qui laisse les époux entièrement maîtres des biens qu'ils possédaient avant le mariage, de ceux qu'ils ont acquis à titre gratuit pendant le mariage, de ceux qui ont un caractère personnel affirmé (telles que les indemnités pour dommage corporel ou moral et la propriété littéraire) et de ceux qui ont été acquis par échange, emploi ou remploi de biens propres.

A côté de ces biens propres se forme une communauté composée de tous les acquêts des époux. Elle comprend les économies réalisées sur leurs revenus, les biens qu'ils ont acquis ensemble pendant le mariage et tous les biens dont le caractère propre n'est pas prouvé selon les règles prévues aux articles 10 et 11 du nouveau Titre V, livre III, du Code civil. Cette communauté, qui sera partagée par moitié en cas de dissolution, permettra aux deux époux de participer de manière égale à l'accroissement de leurs patrimoines respectifs. Elle permet d'éviter des complications comptables d'un régime de biens matrimoniaux qui sont également partagés lorsque le mariage prend fin mais qui, pendant la durée de celui-ci, sont gérés séparément par les époux, ces derniers devant cependant encore opérer une distinction entre les biens matrimoniaux et leurs biens propres. Le régime semble, en outre, plus équitable que le régime de la participation aux acquêts où la liquidation comptable des accroissements de patrimoine réalisés pendant le mariage est basée sur la valeur nominale des patrimoines, abstraction faite de la dépréciation monétaire qui aura cependant une grande incidence sur ceux-ci.

Par ailleurs, la communauté présente l'avantage d'être traditionnelle, ce qui est important en cette matière parce que beaucoup y sont sensibles dans la mesure où ils sont attachés au mariage, institution traditionnelle par excellence. La communauté assure en outre une certaine coopération entre les

volledige scheiding van goederen daarentegen laat de echtgenoten als vreemden tegenover elkaar op het gebied van hun vermogens, terwijl ze door het huwelijk juist de eerste stap van hun samenleving, van de vereniging van hun personen inzetten; ook ten opzichte van derden biedt de gemeenschap het voordeel dat ze instaat voor hun schulden. Wat de schulden betreft, wordt uitdrukkelijk bepaald dat de echtgenoten hoofdelijk gehouden zijn voor de schulden die zij samen aangaan en voor alle schulden die in het belang van de huishouding en voor de opvoeding van de kinderen werden aangegaan.

Vergoeding is slechts aan de gemeenschap verschuldigd wanneer de wet zulks bepaalt (art. 6 van de nieuwe Titel V van Boek III van het Burgerlijk Wetboek).

Het beheer wordt in dit voorstel op de meest egalitaire basis geregeld: geen van beide echtgenoten heeft hiervoor meer bevoegdheden dan de andere.

In beginsel wordt de gemeenschap zowel door de ene als door de andere echtgenoot beheerd, met dien verstande dat ieder van hen de beheersdaden die regelmatig door de andere zijn verricht moet eerbiedigen, zulks vooral in het belang van derden. Er is immers geen reden om uitsluitende bevoegdheden aan de ene of de andere echtgenoot toe te kennen, noch de ene echtgenoot boven de andere te verkiezen wanneer dergelijke bevoegdheden worden toegekend. Daarbij is de regeling waarbij het beheer aan beide echtgenoten wordt toevertrouwd de enige wijze om de rechtsgelijkheid van man en vrouw en de handelingsbekwaamheid van de vrouw uiteindelijk een degelijke inhoud te geven. Ten slotte kan niet ontkend worden dat de sociologische werkelijkheid zo is dat man en vrouw in het dagelijks leven elkaar gelijke bevoegdheden toekennen omtrent het beheer in de gemeenschap. In geval van conflict kunnen de echtgenoten zich tot de vrederechter wenden.

Voor bepaalde zwaarwichtige handelingen echter is de medewerking van beide echtgenoten vereist (zie de opsomming van artikel 21 § 1 van de nieuwe Titel V van Boek III van het Burgerlijk Wetboek). Indien een dergelijke handeling valt in het kader van de normale handelingen vereist voor de uitoefening van het beroep van de echtgenoot, dan geldt de uitdrukkelijke toestemming van de andere echtgenoot voor de uitoefening van dat beroep als toestemming tot die handeling. De uitdrukkelijke toestemming voor de uitoefening van een beroep wordt gegeven bij authentieke akte. Bij weigering kan de echtgenoot die de handeling toch wil verrichten zich wenden tot de rechtbank. In geval van onbekwaamverklaring, afwezigheid of onmogelijkheid voor een echtgenoot om zijn wil te kennen te geven, kan de andere echtgenoot gerechtelijk gemachtigd worden om hem alleen voor een bepaalde handeling dan wel in het algemeen te vertegenwoordigen.

De gemeenschap kan ontbonden worden, buiten de gevallen van overlijden, echtscheiding of scheiding van tafel en bed, door een bedongen wijziging van het stelsel en door de gerechtelijke scheiding van goederen, die voortaan zowel door de man als door de vrouw kan worden aangevraagd en bekomen wordt door een procedure, die wel in overeenstemming is gebracht met die voor de bedongen wijziging, doch de vermelding van de namen van de schulde-

époux. La séparation totale des biens, en revanche, fait des époux des étrangers l'un pour l'autre en ce qui concerne leurs patrimoines alors que, par le mariage, ils font précisément le premier pas vers une vie commune, vers une union de leurs personnes. Enfin, à l'égard des tiers, la communauté présente l'avantage de garantir les dettes des époux. Pour ce qui est de celles-ci, il est prévu expressément que les époux sont tenus solidairement des dettes qu'ils contractent ensemble et de toutes les dettes contractées dans l'intérêt du ménage et de l'éducation des enfants.

Récompense n'est due à la communauté que dans les cas où la loi le prévoit (art. 6 du nouveau Titre V, Livre III, du Code civil).

La présente proposition de loi règle la gestion sur la base la plus égalitaire: aucun des conjoints n'a plus de compétence que l'autre en cette matière.

En principe, la communauté est gérée tant par un conjoint que par l'autre, étant entendu qu'ils respectent chacun les actes de gestion accomplis régulièrement par l'autre et ce, notamment, dans l'intérêt des tiers. En effet, il n'y a aucune raison d'octroyer à l'un ou l'autre des conjoints des compétences exclusives, ni préférer un conjoint à l'autre des conjoints pour l'octroi de telles compétences. Au surplus, le régime consistant à confier la gestion aux deux conjoints constitue la seule façon de donner enfin corps à l'égalité des droits de l'homme et de la femme ainsi qu'à la capacité civile et juridique de la femme. Enfin, on ne peut nier que la réalité sociologique est telle que, dans la vie quotidienne, mari et femme se reconnaissent mutuellement des droits égaux en ce qui concerne la gestion de la communauté. En cas de conflit, les époux ont la faculté de recourir au juge de paix.

Néanmoins, certains actes importants réclament la collaboration de l'un ou l'autre des conjoints (cf. l'énumération à l'article 21, § 1, du nouveau Titre V du Livre III du Code civil). Si un tel acte s'inscrit dans le cadre des actes normaux requis pour l'exercice de sa profession par un conjoint, le consentement explicite de l'autre conjoint à l'exercice de cette profession vaut consentement à cet acte. Le consentement explicite à l'exercice d'une profession est donné par acte authentique. En cas de refus, le conjoint qui entend malgré tout poser l'acte, peut recourir au tribunal. Si un conjoint est déclaré incapable, s'il est absent ou s'il se trouve dans l'impossibilité de manifester sa volonté, l'autre conjoint peut être autorisé, par voie judiciaire, à le représenter d'une manière générale ou uniquement pour un acte déterminé.

En dehors des cas de décès, de divorce ou de séparation de corps, la communauté peut être dissoute par une modification conventionnelle du régime, ainsi que par la séparation judiciaire des biens, laquelle pourra dorénavant être demandée aussi bien par le mari que par la femme et sera acquise par une procédure qui, bien qu'ayant été mise en concordance avec celle requise pour la modification conventionnelle, n'exige toutefois pas que les noms des créanciers soient

sers niet vereist; het gaat hier immers om een geding door een echtgenoot tegen een ander gevoerd, wat problemen zou opleveren voor het opmaken van deze nominatieve lijst in geval van gebrek aan samenwerking.

Het voorstel bevat geen andere stelsels dan dat dat bedoeld is om als wettelijk stelsel te dienen. Wel werden mogelijke afwijkingen van de wijze van samenstelling of van verdeling van de gemeenschap geregeld voor het geval de echtgenoten deze zouden wensen op te nemen in hun huwelijkscontract; deze bedongen wijzigingen van het wettelijke stelsel zijn vanzelfsprekend niet limitatief opgesomd. Ook werd in navolging van het ontwerp-Vermeulen (Stuk Senaat, 1964-1965, nr. 138) in de mogelijkheid voorzien om in het huwelijkscontract de onvervreemdbaarheid of de vervreemdbaarheid met wederbelegging voor bepaalde goederen te bedingen. Aldus worden de enige bepalingen voor het dotaal stelsel die nog enig nut bieden en mogelijkwijze aangenomen zouden worden in een huwelijkscontract, aangepast aan de algemene hervorming van het huwelijksstelsel.

Andere stelsels uitwerken, zoals dat van de deelhebbing in de aanwinsten of van de huwelijksgoederen, bleek overbodig in het kader van het wetsvoorstel. Deze stelsels werden reeds in andere ontwerpen en voorstellen van wet opgenomen als wettelijk stelsel of als stelsel dat door de echtgenoten kon aangenomen worden. Indien zou worden besloten ze in de wet te vermelden, dan kan men verwijzen naar die ontwerpen en voorstellen.

Het voorstel heeft ook de overgangsmaatregelen ingelast die zullen toegepast worden bij de inwerkingtreding van de hervorming. Deze regels zijn overgenomen uit het ontwerp-Vermeulen en komen eveneens in dezelfde vorm voor in de amendementen-Wigny (zie Stuk Senaat 1965-1966, nr. 281).

De regels voor de procedure tot wijziging van het huwelijksstelsels en van de gerechtelijke scheiding komen voor in het Gerechtelijk Wetboek.

Tevens werden bepaalde aanvullings- en opheffingsbepalingen ingevoerd hoofdzakelijk om de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek, het Gerechtelijk Wetboek en het Wetboek van Koophandel in overeenstemming te brengen met de voorgestelde hervorming. Ook andere wetten zullen moeten aangepast worden, doch dit veronderstelt een afzonderlijke studie die niet even dringend is, omdat de hervorming de openbare orde raakt, en bijgevolg alle strijdige bepalingen, althans stilzwijgend, opheft.

♦♦

mentionnés : en effet, il s'agit en l'occurrence d'une action menée par un conjoint contre l'autre, ce qui pourrait susciter des problèmes si l'établissement de cette liste nominative se heurtait à un manque de collaboration.

Si la proposition ne contient pas d'autres régimes que celui qui doit servir de régime légal, elle n'en prévoit pas moins des dérogations éventuelles au mode de constitution ou de partage de la communauté au cas où les conjoints désireraient les inclure dans leur contrat de mariage; il va de soi que l'énumération de ces modifications conventionnelles du régime légal n'est pas limitative. A l'instar du projet de loi Vermeulen (Doc. du Sénat, 1964-1965 n° 138), on a également envisagé la possibilité de prévoir, dans le contrat de mariage, l'inaliénabilité de certains biens ou leur alinéabilité moyennant emploi. Ainsi, les quelques dispositions du régime dotal qui présentent encore un certain intérêt et pourraient être admises dans un contrat de mariage sont adaptées à la réforme générale des régimes matrimoniaux.

Il est apparu superflu, dans le cadre de la présente proposition de loi, de prévoir d'autres régimes, tels ceux de la participation aux acquêts ou des biens matrimoniaux. Ces régimes figurent déjà dans d'autres projets et propositions de loi, soit comme régimes légaux, soit comme régimes pouvant être adoptés par les époux. Si l'on décidait de les inclure dans la loi, on pourra se référer à ces projets et propositions de loi.

La présente proposition de loi prévoit également les mesures transitoires qui seront appliquées lors de l'entrée en vigueur de la réforme. Ces mesures sont reprises au projet Vermeulen et figurent également, sous la même forme, dans les amendements Wigny (voir Doc. n° 281 du Sénat, 1965-1966).

Les règles de procédure relatives à la modification du régime matrimonial et à la séparation judiciaire figurent au Code judiciaire.

Enfin, certaines dispositions complémentaires et abrogatoires ont été prévues, principalement afin de mettre les dispositions du Code civil, du Code judiciaire et du Code de commerce en concordance avec la réforme proposée. D'autres lois devront également être adaptées mais ceci suppose une étude distincte qui n'est pas urgente, la réforme touchant l'ordre public et abrogeant, par conséquent, au moins tacitement, toutes dispositions contraires.

M.-Th. GODINACHE-LAMBERT.

♦♦

VOORSTEL VAN WET

EERSTE DEEL.

Bepalingen tot wijziging van Hoofdstuk VI van Titel V van het Eerste Boek van het Burgerlijk Wetboek.

ARTIKEL 1.

Hoofdstuk VI van Titel V van het Eerste Boek van het Burgerlijk Wetboek « Wederzijdse rechten en verplichtingen van echtgenoten » wordt vervangen door hoofdstuk VI « Wederzijdse verplichtingen, rechten en bevoegdheden van echtgenoten » en door de onderstaande bepalingen :

Artikel 212. — De verplichtingen, rechten en bevoegdheden van echtgenoten worden geregeld door de bepalingen van dit hoofdstuk, die toepassing vinden door het sluiten van het huwelijk alleen reeds en, bovendien, voor zover het niet van deze bepalingen afwijkt door hun huwelijksvermogensstelsel.

Artikel 213. — Echtgenoten zijn jegens elkaar tot samenwoning verplicht; zij zijn elkaar getrouwheid, hulp en bijstand verschuldigd.

Artikel 214. — De echtelijke woonplaats wordt door de echtgenoten in onderlinge overeenstemming vastgesteld. Bij gebreke van overeenstemming tussen hen doet de rechtbank van eerste aanleg uitspraak in het belang van het gezin, op verzoek van de meest gerede partij.

Artikel 215. — § 1. Geen der echtgenoten kan zonder toestemming van de andere onder bezwarende titel of om niet beschikken over de rechten die hij bezit op het onroerend goed dat tot echtelijke verblijfplaats dient, noch over het huisraad dat erin aanwezig is. Hij kan zonder die toestemming het onroerend goed niet met hypotheek bezwaren noch de roerende goederen in pand geven.

§ 2. Heeft een van de echtgenoten ernstige redenen om geen rekening te houden met de weigering van toestemming, door de andere echtgenoot, voor een van de handelingen, anders dan om niet, in § 1 omschreven, kan hij zich door de rechtbank van eerste aanleg laten machtigen om de handeling alleen te verrichten.

§ 3. Het recht op de huur van het onroerend goed dat een der echtgenoten gehuurd heeft, zelfs vóór het huwelijk, en dat tot echtelijke woning dient, behoort aan beide echtgenoten gezamenlijk, niettegenstaande enig hiermede strijdig beding. In geval van geschil tussen de echtgenoten omtrent de uitoefening van dat recht beslist de rechtbank van eerste aanleg in het belang van het gezin, op verzoek van de meest gerede partij.

Artikel 216. — Enigerlei schuld aangegaan door een van de echtgenoten in het belang van het gezin of voor de opvoeding van de kinderen, verbindt de echtgenoten hoofdelijk.

PROPOSITION DE LOI

PREMIERE PARTIE.

Dispositions modifiant le Chapitre VI du Titre V du Livre I du Code civil.

ARTICLE 1er.

Le chapitre VI du Titre V du Livre I du Code civil « Des droits et devoirs respectifs des époux » est remplacé par le chapitre VI « Des devoirs, droits et pouvoirs respectifs des époux » et par les dispositions suivantes :

Article 212. — Les devoirs, droits et pouvoirs des époux sont réglés par les dispositions de ce chapitre, qui s'appliquent par la seule conclusion du mariage et, en outre, pour autant qu'il ne déroge pas à ces dispositions, par leur régime matrimonial.

Article 213. — Les époux ont le devoir d'habiter ensemble; ils se doivent mutuellement fidélité, secours et assistance.

Article 214. — La résidence conjugale est fixée par les époux de commun accord. A défaut d'accord entre eux, le tribunal de première instance statuera dans l'intérêt du ménage sur requête de la partie la plus diligente.

Article 215. — § 1er. Aucun des époux ne peut sans l'assentiment de son conjoint disposer à titre onéreux ou gratuit des droits qu'il possède sur le bien immeuble qui sert de résidence conjugale, ni du mobilier qui le garnit. Il ne peut sans cet assentiment ni hypothéquer le bien immeuble ni donner en gage les biens meubles.

§ 2. Si l'un des époux a des motifs graves pour passer outre à l'assentiment refusé par son conjoint pour un des actes, autres qu'à titre gratuit, prévus au § 1er, il peut se faire autoriser à agir seul par le tribunal de première instance.

§ 3. Le droit au bail portant sur l'immeuble loué par un des époux, même avant le mariage, et servant d'habitation conjugale, appartient aux deux époux conjointement, nonobstant toute clause contraire. En cas de conflit entre les époux quant à l'exercice de ce droit, le tribunal de première instance tranchera dans l'intérêt du ménage sur requête de la partie la plus diligente.

Article 216. — Toute dette contractée par un des époux dans l'intérêt du ménage ou pour l'éducation des enfants, engage les époux solidairement.

Artikel 217. — Ieder der echtgenoten draagt in de lasten van de huishouding bij naar zijn vermogen en zijn staat, zowel door zijn huiselijke arbeid als door zijn inkomsten.

Wanneer een van de echtgenoten deze verplichting niet nakomt, kan de andere, onverminderd de rechten van derden, zich door de vrederechter van de laatste echtelijke verblijfplaats of van de woonplaats van de tegenpartij doen machtigen om, met uitsluiting van zijn echtgenoot, de inkomsten van de laatstgenoemde of de inkomsten die deze krachtens het huwelijksgoederenrecht beheert, te ontvangen, alsook de opbrengst van zijn arbeid en alle andere hem door derden verschuldigde geldsommen. De rechter bepaalt onder welke voorwaarden en tot welk bedrag de machtiging wordt verleend.

Artikel 218. — § 1. Iedere echtgenoot heeft het recht een beroep, een nijverheidsbedrijf of een handelsbedrijf uit te oefenen zonder toestemming van de andere echtgenoot.

Indien de andere echtgenoot evenwel oordeelt dat hieraan een ernstig nadeel verbonden is voor zijn zedelijke of stoffelijke belangen of voor die van de minderjarige kinderen, heeft hij het recht zich tot de rechtbank van eerste aanleg te wenden.

§ 2. Een echtgenoot mag in zijn beroeps- of handelsbetrekkingen de naam van de andere echtgenoot enkel met toestemming van de laatstgenoemde gebruiken. De gegeven toestemming kan alleen om gewichtige redenen worden ingetrokken. Tegen zodanige intrekking kan de echtgenoot opkomen bij de rechtbank van eerste aanleg.

Artikel 219. — Iedere echtgenoot ontvangt alleen de inkomsten van zijn eigen goederen, onder verplichting om ze aan te wenden tot de lasten van het huwelijk en aan het saldo ervan een bestemming te geven overeenkomstig de regels van zijn huwelijksvermogensstelsel.

Iedere echtgenoot ontvangt alleen de verdiensten, lonen en inkomsten uit zijn beroep.

Na zich te hebben gekweten van zijn bijdrage in de lasten van het huwelijk, mag iedere echtgenoot zijn beroepsinkomsten geheel of ten dele aanwenden tot de verkrijging van goederen die voor de uitoefening van zijn beroep nuttig zijn.

Iedere echtgenoot beheert alleen de goederen bestemd voor de uitoefening van zijn beroep.

Artikel 220. — Iedere echtgenoot kan, zonder toestemming van de andere echtgenoot, op zijn naam een deposito-rekening of een effectenrekening doen openen waarover hij de vrije beschikking heeft.

Het deposito of de overschrijving van geld of effecten op die rekening geldt ten aanzien van de bewaarder of van derden die te goeder trouw zijn, als bewijs dat de echtgenoot dat geld of die effecten kan opvragen of er ten laste van zijn rekening over kan beschikken, zonder dat vooraf een tussenkomst van zijn echtgenoot nodig is; noch de bewaarder noch derden mogen die tussenkomst eisen. Behoudens bedrog hun-

Article 217. — Chacun des époux contribue aux charges du mariage selon ses facultés et son état, aussi bien par son activité domestique que par ses revenus.

A défaut par l'un des époux de satisfaire à cette obligation, l'autre époux peut, sans préjudice aux droits de tiers, se faire autoriser par le juge de paix de la dernière résidence conjugale ou du domicile de la partie adverse à percevoir, à l'exclusion de son conjoint, les revenus de celui-ci ou ceux qu'il administre, en vertu du régime matrimonial, les produits de son travail et toutes autres sommes qui lui sont dues par des tiers. Le juge fixe les conditions de l'autorisation ainsi que le montant à concurrence duquel elle est accordée.

Article 218. — § 1. Chaque époux a le droit d'exercer une profession, une industrie ou un commerce sans le consentement de son conjoint.

Toutefois, si le conjoint estime que cette activité est de nature à porter un préjudice sérieux à ses intérêts moraux ou matériels ou à ceux des enfants mineurs, il a un droit de recours devant le tribunal de première instance.

§ 2. Un époux ne peut user dans ses relations professionnelles ou commerciales du nom de son conjoint que de l'assentiment de ce dernier. L'assentiment donné ne peut être retiré que pour des motifs graves. Le retrait ouvre un recours devant le tribunal de première instance.

Article 219. — Chaque époux perçoit seul les revenus de ses biens propres, sous l'obligation de les affecter aux charges du mariage et de donner au solde une destination conforme aux règles de son régime matrimonial.

Chaque époux perçoit seul ses gains, salaires et revenus professionnels.

Après s'être acquitté de sa contribution aux charges du mariage, chaque époux peut affecter tout ou partie de ses revenus professionnels à l'acquisition de biens utiles à l'exercice de sa profession.

Chaque époux gère seul les biens affectés à l'exercice de sa profession.

Article 220. — Chaque époux peut, sans consentement de son conjoint, faire ouvrir à son nom un compte de dépôt ou d'effets dont il a la libre disposition.

Le dépôt ou le virement de numéraire ou d'effets à ce compte vaut à l'encontre du dépositaire ou de tiers de bonne foi, comme preuve de ce que l'époux peut retirer cet argent ou ces effets ou en disposer à charge de son compte, sans qu'une intervention préalable de son conjoint soit nécessaire; ni le dépositaire, ni les tiers ne peuvent exiger cette intervention. Sauf le cas de fraude de leur part, ils ne peuvent

nerzijds, kunnen zij niet worden aangesproken wanneer later blijkt dat voor de geldigheid van de handeling van de houder der rekening de voorafgaande instemming van de echtgenoot was vereist.

Artikel 221. — Iedere echtgenoot kan aan de andere lastgeving verstrekken om hem te vertegenwoordigen in de uitoefening van de bevoegdheden die het huwelijksvermogensstelsel hem laat of toekent. Die lastgeving kan te allen tijde herroepen worden.

Artikel 222. — § 1. Is een van de echtgenoten afwezig, onbekwaam verklaard of verkeert hij in de onmogelijkheid zijn wil te kennen te geven, dan kan de andere echtgenoot zich door de rechtbank van eerste aanleg doen machtigen om hem te vertegenwoordigen in de uitoefening van al zijn bevoegdheden dan wel van sommige van zijn bevoegdheden of om de handelingen, bedoeld in artikel 215, alleen te verrichten.

§ 2. In de gevallen bepaald in § 1, kan de andere echtgenoot zich eveneens door de vrederechter doen machtigen om, ten behoeve van de huishouding, de door derden aan zijn echtgenoot verschuldigde sommen te ontvangen tot een bedrag dat de rechter bepaalt.

Artikel 223. — Wanneer een van de echtgenoten grovelijk zijn plicht verzuimt, beveelt de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg van de laatste echtelijke verblijfplaats de dringende en voorlopige maatregelen die in het belang van de andere echtgenoot en van de kinderen geboden zijn. Hij kan onder meer aan een van de echtgenoten verbod opleggen om, voor de tijd die hij bepaalt, al dan niet tot de gemeenschap behorende roerende of onroerende goederen zonder de medewerking van de andere echtgenoot te vervreemden, met hypotheek te bezwaren of in pand te geven; hij kan, onder dezelfde voorwaarden, de verplaatsing van de meubelen verbieden, behoudens aanwijzing van die welke hij aan een van beide echtgenoten toewijst voor zijn persoonlijk gebruik.

Daden van vervreemding in de zin van dit artikel zijn alle daden bedoeld in artikel 1 van de wet van 16 december 1851 en in artikel 18 van de wet van 10 februari 1908.

De voorzitter kan de echtgenoot die, ingevolge een van de in het eerste lid van deze paragraaf bedoelde maatregelen, de meubelen onder zich heeft, verplichten borg te stellen of van voldoende goedheid te doen blijken.

Artikel 224. — § 1. Op verzoek van de echtgenoot-eiser kunnen worden vernietigd :

1° de akten die verleden zijn met overtreding van de bepalingen van artikel 215;

2° de akten die verleden zijn met overtreding van een verbodsbeschikking of een verbodsverzoekschrift, bepaald in artikel 223, na de overschrijving van die beschikking of van dat verzoekschrift.

§ 2. Deze vordering moet worden ingesteld uiterlijk een jaar nadat de akte ter kennis is gekomen van de echtgenoot. Dezelfde verjaringstermijn geldt voor de vordering tot schadevergoeding betreffende dezelfde akten.

être inquiétés lorsqu'il apparaît ultérieurement que pour la validité de l'acte du titulaire du compte, l'accord préalable du conjoint était requis.

Article 221. — Chaque époux peut donner mandat à l'autre de le représenter dans l'exercice des pouvoirs que le régime matrimonial lui laisse ou lui attribue. Ce mandat peut toujours être révoqué.

Article 222. — § 1er. Si l'un des époux est absent, interdit ou dans l'impossibilité de manifester sa volonté, son conjoint peut se faire autoriser par le tribunal de première instance afin de le représenter dans l'exercice de tous ou de certains de ses pouvoirs, ou afin de poser seul les actes visés à l'article 215.

§ 2. Dans les cas prévus au § 1, le conjoint peut également se faire autoriser par le juge de paix à percevoir, pour les besoins du ménage, les sommes dues par des tiers à son conjoint, jusqu'à concurrence du montant fixé par le juge.

Article 223. — Si l'un des époux manque gravement à ses devoirs, le président du tribunal de première instance de la dernière résidence conjugale ordonne les mesures urgentes et provisoires qu'exige l'intérêt de l'autre époux et des enfants. Il peut, notamment, interdire à l'un des époux, pour la durée qu'il détermine, d'aliéner ou d'hypothéquer ou de donner en gage des biens meubles ou immeubles, communs ou non, sans le concours de l'autre; il peut, dans les mêmes conditions, interdire le déplacement des meubles, sauf à spécifier ceux dont il attribuerait l'usage personnel à l'un ou à l'autre des époux.

Sont des actes d'aliénation, au sens du présent article, tous les actes visés à l'article 1er de la loi du 16 décembre 1851 et à l'article 8 de la loi du 10 février 1908.

Le président peut obliger l'époux détenteur des meubles à la suite d'une des mesures prévues par l'alinéa premier du présent paragraphe, à donner caution ou à justifier de solvabilité suffisante.

Article 224. — § 1er. Sont annulables à la demande de l'époux requérant :

1° les actes passés en violation des dispositions de l'article 215;

2° les actes passés en violation d'une ordonnance ou d'une requête d'interdiction sur l'article 223, après transcription de cette ordonnance ou de cette requête.

§ 2. Cette action doit être introduite au plus tard un an après que le conjoint ait eu connaissance de l'acte. Le même délai de prescription s'applique à l'action en dommages-intérêts relative aux mêmes actes.

TWEEDE DEEL.

Bepalingen ter vervanging van Titel V, Boek III, van het Burgerlijk Wetboek.

ART. 2.

Titel V van Boek III van het Burgerlijk Wetboek « Huwelijkscontract en wederzijdse rechten van de echtgenoten » wordt vervangen door de Titel V « Huwelijksvermogensstelsels » en door de onderstaande bepalingen :

TITEL V.

Huwelijksvermogensstelsels.

HOOFDSTUK I.

Algemene bepalingen.

Artikel 1. — De echtgenoten regelen hun huwelijksovereenkomsten zoals zij dienstig oordelen, mits daarin niets wordt bedongen dat strijdig is met de goede zeden, de openbare orde of de gebiedende bepalingen van het Burgerlijk Wetboek.

Artikel 2. — Meer in het bijzonder mogen de echtgenoten niet afwijken van de bepalingen omtrent de ouderlijke macht, het wettelijk beheer of de voogdij noch van de regels die de onderscheiden rechten en verplichtingen van de echtgenoten vaststellen.

Onverminderd de bij de wet bepaalde uitzonderingen mogen zij evenmin afwijken van de regels die de wettelijke orde van de erfopvolging vaststellen.

Artikel 3. — Bij gebreke van bijzondere overeenkomst, vormen de regels van het wettelijk huwelijksstelsel het gemeen recht.

Artikel 4. — De echtgenoten mogen niet in algemene bewoordingen verklaren dat zij huwen onder een stelsel geregeld door een afgeschafte wetgeving, of, indien zij beiden Belg zijn, door een buitenlandse wetgeving.

Artikel 5. — Het wettelijk of het bedongen huwelijksstelsel treedt in werking vanaf de dag van de voltrekking van het huwelijk, niettegenstaande elke daarmee strijdige overeenkomst.

Artikel 6. — Alle huwelijksovereenkomsten en alle latere bedongen wijzigingen van het huwelijksstelsel worden bij notariële akte vastgesteld.

Artikel 7. — Vóór de voltrekking van het huwelijk mogen huwelijksovereenkomsten niet worden gewijzigd dan in tegenwoordigheid en met de gelijktijdige toestemming van allen die in het contract partij zijn geweest.

Wijzigingen, hoewel in de voorgeschreven vorm opge-
maakt, werken niet tegen derden, indien zij niet achteraan

DEUXIEME PARTIE.

Dispositions remplaçant le Titre V, Livre III du Code civil.

ART. 2.

Le Titre V du Livre III du Code civil « Contrat de mariage et droits respectifs des époux » est remplacé par le Titre V « Régimes matrimoniaux » et par les dispositions suivantes :

TITRE V.

Régimes matrimoniaux.

CHAPITRE I.

Dispositions générales.

Article 1er. — Les époux règlent leurs conventions matrimoniales comme ils le jugent à propos, pourvu qu'elles ne contiennent aucune disposition contraire aux bonnes mœurs, à l'ordre public ou aux dispositions impératives du Code civil.

Article 2. — Les époux ne peuvent notamment déroger aux dispositions concernant la puissance paternelle, l'administration légale ou la tutelle, ni aux règles établissant les droits et devoirs respectifs des époux.

Ils ne peuvent non plus, sous réserve des exceptions prévues par la loi, déroger aux règles qui fixent l'ordre légal des successions.

Article 3. — A défaut de conventions particulières, les règles du régime matrimonial légal formeront le droit commun.

Article 4. — Les époux ne peuvent stipuler d'une manière générale qu'ils se marient sous un régime régi par une législation abrogée ou, s'ils sont tous deux Belges, par une législation étrangère.

Article 5. — Le régime matrimonial, soit légal, soit conventionnel, prend effet, nonobstant toute convention contraire, au jour de la célébration du mariage.

Article 6. — Toutes conventions matrimoniales et toutes modifications conventionnelles ultérieures du régime matrimonial sont constatées par acte devant notaire.

Article 7. — Nulle modification ne peut être apportée aux conventions matrimoniales avant la célébration du mariage sans la présence et le consentement simultané de toutes les personnes qui ont été parties au contrat.

Tous modifications, même revêtues des formes prescrites, sont sans effet à l'égard des tiers, si elles n'ont été rédigées

op de minuut van het huwelijkscontract gesteld zijn; en de notaris mag, op straffe van schadevergoeding en van een hogere straf indien daartoe grond bestaat, geen grossen of uitgiften van het huwelijkscontract afgeven, zonder de wijziging achteraan over te schrijven.

Artikel 8. — De echtgenoten mogen tijdens het huwelijk, en binnen de in artikel 1 gestelde perken, in hun huwelijksstelsel alle wijzigingen aanbrengen die zij dienstig oordelen. Deze wijzigingen worden, zoals het huwelijkscontract, bij notariële akte vastgesteld.

De akte houdende wijziging van het huwelijksstelsel moet aan de rechtbank van eerste aanleg ter homologatie worden voorgelegd.

Artikel 9. — De minderjarige die bekwaam is om een huwelijk aan te gaan, is bekwaam om toe te stemmen in alle overeenkomsten die het huwelijkscontract kan bevatten; en de daarin door hem gemaakte overeenkomsten en schenkingen zijn geldig, mits hij in het contract is bijgestaan door de personen wier toestemming voor de geldigheid van het huwelijk vereist is.

De minderjarige is onder dezelfde voorwaarden bekwaam om zijn huwelijkscontract te wijzigen.

HOOFDSTUK II.

Het wettelijk stelsel van gemeenschap van aanwinsten.

AFDELING I.

Omvang van de gemeenschap.

Artikel 10. — Ieder van de echtgenoten behoudt de eigendom van de volgende goederen :

1° De goederen die hij vóór het huwelijk heeft verkregen, of tijdens het huwelijk krachtens een vóór het huwelijk bestaand recht.

Het bewijs hiervan wordt geleverd hetzij door de vermeldingen in het huwelijkscontract, hetzij door titels met vaste dagtekening, door van een openbare dienst uitgaande bescheiden of vermeldingen die voorkomen in door de wet opgelegde of door het gebruik aanvaarde regelmatig bijgehouden of opgemaakte registers, bescheiden of borderellen.

2° De goederen die hij tijdens het huwelijk om niet heeft verkregen, behoudens andersluidend beding van de schenker of van de erflater.

Het bewijs hiervan wordt geleverd hetzij door de vermeldingen van een boedelbeschrijving, hetzij door titels met vaste dagtekening, door van een openbare dienst uitgaande bescheiden of vermeldingen die voorkomen in door de wet opgelegde of door het gebruik aanvaarde regelmatig bijgehouden of opgemaakte registers, bescheiden of borderellen. Alleen de bij authentieke akte opgemaakte boedelbeschrijving bewijst het karakter van eigen goed ten opzichte van derden. Tussen meerderjarige en handelingsbekwame echtgenoten volstaat een onderhandse boedelsbeschrijving.

à la suite de la minute du contrat de mariage; et le notaire ne peut, à peine de dommages et intérêts, et sous plus grande peine s'il y a lieu, délivrer ni grosses ni expéditions du contrat de mariage sans transcrire à la suite la modification.

Article 8. — Les époux peuvent, au cours du mariage, apporter à leur régime matrimonial toutes modifications qu'ils jugent à propos dans les limites de l'article 1er. Ces modifications sont constatées, comme le contrat de mariage, par acte devant notaire.

L'acte portant modification du régime matrimonial doit être soumis au tribunal de première instance pour homologation.

Article 9. — Le mineur habile à contracter mariage est habile à consentir toutes les conventions dont ce contrat est susceptible; et les conventions et donations qu'il y a faites sont valables, pourvu qu'il ait été assisté, dans le contrat, des personnes dont le consentement est nécessaire pour la validité du mariage.

Sous les mêmes conditions, le mineur est habile à modifier son régime matrimonial.

CHAPITRE II.

Le régime légal de communauté réduite aux acquêts.

SECTION I.

Etendue de la communauté.

Article 10. — Chacun des époux conserve la propriété des biens suivants :

1° Les biens qu'il a acquis avant le mariage ou au cours de ce dernier, en vertu d'un droit existant avant le mariage.

La preuve en est fournie, soit par les stipulations du contrat de mariage, soit par des titres ayant date fixe, soit par des pièces ou des mentions émanant d'un service public ou se trouvant dans des registres, des documents ou des bordereaux régulièrement tenus et imposés par la loi ou admis par l'usage.

2° Les biens qu'il a acquis à titre gratuit pendant le mariage sauf stipulation contraire du donataire ou du légataire.

La preuve en est fournie, soit par les mentions de l'inventaire, soit par les titres ayant date fixe, soit par des pièces ou des mentions émanant d'un service public et se trouvant dans des registres, des documents ou des bordereaux régulièrement tenus et imposés par la loi ou admis par l'usage. Seul un inventaire établi par acte authentique prouve le caractère du bien propre à l'égard des tiers. Entre des époux majeurs et capables, un inventaire sous seing privé suffit.

Behoudens uitdrukkelijke andersluidende beschikking van de schenker of van de erfflater, zijn de geschenken of vermaakte goederen eigen of gemeenschappelijk naargelang zij aan een van de echtgenoten of aan beiden geschenken of vermaakt worden.

3° De goederen die eigen zijn uit hun aard, ongeacht het tijdstip van hun verkrijging, te weten :

- 1) aanhorigheden en toebehoren van eigen goederen;
- 2) kleding en voorwerpen tot persoonlijk gebruik, alsmede diploma's, eretekens, briefwisseling, papieren en familie-souvenirs die voor de echtgenoot een overwegend moreel belang hebben;
- 3) gereedschappen en werktuigen die dienen tot het uitoefenen van het beroep van een der echtgenoten;
- 4) litteraire, artistieke en nijverheidseigendom, behoudens de opbrengsten van de exploitatie ervan; het recht op de cliënteel verworven door de uitoefening van een vrij beroep;
- 5) vergoedingen en uitkeringen aan een echtgenoot verschuldigd wegens lichamelijke of morele schade, doch niet de vergoedingen die een verlies aan inkomsten moeten dekken;
- 6) uitkeringen tot levensonderhoud en pensioenen; de rentetermijnen daarvan vallen echter in de gemeenschap zolang ze duurt;
- 7) uitkeringen van lijfrente of personenverzekering, gevestigd of aangegaan door een van de echtgenoten in zijn eigen voordeel of in het voordeel van de andere echtgenoot, zonder vergoeding van de sommen of premies door de gemeenschap betaald, tenzij zij overdreven waren ten opzichte van de mogelijkheden van de gemeenschap.

4° De goederen verkregen in ruil voor eigen goederen, behoudens vergoeding voor de opleg als deze door de gemeenschap werd betaald; indien deze opleg echter hoger is dan de waarde van het afgestane goed, valt het verkregen goed in de gemeenschap, behoudens vergoeding ten voordele van de afstaande echtgenoot.

5° De goederen die een echtgenoot met eigen penningen verkrijgt, mits hij in de akte van verkrijging de herkomst van die penningen vermeldt en verklaart dat de verkrijging als belegging of wederbelegging geschiedt.

Indien de prijs van een belegd of wederbelegd goed hoger is dan de som die is belegd of wederbelegd, is aan de gemeenschap vergoeding verschuldigd, voor het overige; mocht echter het bedrag van die vergoeding hoger zijn dan de prijs van het verkregen goed dan valt dit in de gemeenschap, behoudens vergoeding ten laste van de gemeenschap.

6° De schuldvordering betreffende een verkoopprijs, van een opleg bij ruil of verdeling, van een verzekeringsuitkering of schadevergoeding, die in de plaats wordt gesteld van een eigen goed, is eigen.

Indien de schuldvordering gedurende de gemeenschap is betaald, blijven de penningen eigen onder de bij de volgende paragraaf gestelde voorwaarden.

Sauf stipulation contraire expresse du donataire ou du testamentaire, les biens donnés entre vifs ou légués sont propres ou communs selon qu'ils ont été donnés entre vifs ou légués à l'un des époux ou aux deux.

3° Les biens propres de par leur nature, malgré le moment de leur acquisition, à savoir :

- 1) les dépendances et accessoires des biens propres;
- 2) les vêtements et objets destinés à usage personnel ainsi que les diplômes, décorations, correspondance, papiers et souvenirs de famille, qui ont pour l'époux une importance morale prépondérante;
- 3) les instruments et les outils servant à l'exercice de la profession d'un des époux;
- 4) la propriété littéraire, artistique et industrielle, sauf les revenus de leur exploitation: le droit à la clientèle acquis par l'exercice d'une profession libérale;
- 5) les indemnités et allocations dues à un des époux suite à un dommage corporel ou moral, sauf les indemnités couvrant la perte de revenu à la suite de ce dommage;
- 6) les pensions alimentaires et les pensions, les rentes échues tombant toutefois en communauté pendant l'existence de celle-ci;
- 7) les échéances de rentes viagères ou d'assurances personnelles constituées ou conclues par l'un des époux en sa propre faveur ou en faveur de l'autre époux, sans indemnisation des sommes ou primes payées par la communauté, sauf dans le cas où elles sont excessives eu égard aux moyens financiers de la communauté.

4° Les biens acquis en échange de biens propres, sauf la récompense pour la soulte si celle-ci a été payée par la communauté; si la soulte est supérieure à la valeur du bien cédé, le bien acquis tombe en communauté sauf récompense en faveur de l'époux cédant.

5° Les biens acquis par un époux avec ses propres deniers, à condition qu'il en mentionne l'origine et déclare que l'acquisition tient lieu d'emploi ou de remploi de deniers propres.

Dans le cas où le prix d'un bien de remploi est supérieur à la somme remployée, la récompense est due à la communauté pour le surplus. Dans les cas où le montant de l'indemnité est supérieur au bien acquis, celui-ci tombe en communauté sauf récompense à charge de la communauté.

6° La créance d'un prix de vente, d'une soulte d'échange ou de partage, d'une indemnité d'assurance ou de dommages et intérêts, subrogée à un bien propre, est propre.

Si la créance est payée pendant la durée de la communauté, les deniers restent propres dans les conditions énoncées dans le paragraphe suivant.

7° De penningen of geldswaardige papieren die aan de echtgenoot zijn te beurt gevallen of door hem gedurende de gemeenschap als eigen goed zijn verkregen, moeten, om eigen te blijven, door de derde schuldenaar of bezitter overgeschreven of rechtstreeks geboekt worden op een bijzondere rekening welke op naam van de echtgenoot dient te worden geopend bij het Bestuur der Postchecks, bij de Algemene Spaar- en Lijfrentekas, bij een bankier of bij enig andere daartoe wettelijk gemachtigde persoon of instelling, anders worden zij als gemeenschappelijk beschouwd, behoudens vergoeding.

Artikel 11. — De wettelijke gemeenschap omvat :

§ 1. De besparingen op de opbrengsten van de persoonlijke werkzaamheid van de echtgenoten en op de vruchten, inkomsten, interesten en rentetermijnen van hun eigen goederen nadat ze zich van hun bijdrage in de lasten van het huwelijk hebben gekweten.

§ 2. De goederen door een van de echtgenoten of door beide samen tijdens het huwelijk onder een bezwarende titel verkregen, anders dan als ruil, belegging of wederbelegging van eigen goederen.

§ 3. Al de goederen waarvan de echtgenoten het eigen karakter niet bewijzen volgens de bovenstaande regels.

AFDELING II.

Lasten van de gemeenschap.

Artikel 12. — Ieder echtgenoot verbindt zijn eigen goederen en het geheel van de goederen van de gemeenschap voor alle schulden door hem aangegaan.

Artikel 13. — De gemeenschapsgoederen ontsnappen aan het verhaal van de schuldeisers van een nalatenschap die aan een van de echtgenoten gedurende de gemeenschap is te beurt gevallen, indien de andere echtgenoot binnen drie maanden na het ogenblik waarop het opvallen van de nalatenschap te zijner kennis is gekomen, een boedelbeschrijving heeft laten opmaken. Deze termijn kan op verzoekschrift door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg verlengd worden, de echtgenoot behoorlijk opgeroepen zijnde.

Artikel 14. — De echtgenoten zijn hoofdelijk gehouden tot betaling van de schulden die zij samen hebben aangegaan, en tot betaling van alle schulden die door een van hen of door hen beiden aangegaan zijn in het belang van het huishouden en voor de opvoeding van de kinderen.

De schulden zijn op alle gemeenschapsgoederen en op de eigen goederen van beide echtgenoten verhaalbaar.

Artikel 15. — De schulden door de gemeenschap voldaan blijven voor goed te haren laste, behoudens de gevallen waarin de wet een vergoeding vaststelt.

7° Les deniers et effets revenant à l'un des époux ou acquis par lui en biens propres pendant l'existence de la communauté doivent, afin de conserver leur caractère de biens propres, être tirés par le tiers débiteur ou détenteur ou inscrits directement par lui sur un compte ouvert au nom de l'époux à l'Office des Chèques Postaux, à la Caisse Générale d'Epargne et de Retraite, chez un banquier ou toute personne ou institution habilitée légalement, sous peine de tomber en communauté, sauf récompense.

Article 11. — La communauté légale comprend :

§ 1. Les économies sur les revenus provenant des occupations personnelles des époux et les fruits, revenus, intérêts et arrérages de leurs biens propres après qu'il se sont acquittés de leur contribution aux charges du mariage.

§ 2. Les biens acquis par un des époux ou par les deux durant le mariage, à titre onéreux, sauf dans le cas d'échange, d'emploi ou de remploi de biens propres.

§ 3. Tous les biens dont les époux ne peuvent apporter la preuve du caractère propre, selon les règles établies ci-dessus.

SECTION II.

Passif de la communauté.

Article 12. — Chaque époux est tenu, sur ses biens propres et sur la totalité des biens de la communauté, de toutes les dettes contractées par lui.

Article 13. — Les biens de la communauté échappent à la poursuite des créanciers d'une succession échue à l'un des époux pendant la communauté, dans tous les cas où l'autre époux a fait dresser un inventaire endéans les trois mois à partir du moment où il a eu connaissance de l'ouverture de la succession. Ce délai peut être prolongé par le président du tribunal de 1re instance, l'autre époux ayant été appelé régulièrement.

Article 14. — Les époux sont tenus solidairement au paiement des dettes qu'ils ont contractées ensemble et au paiement de toutes les dettes contractées par l'un d'eux ou par les deux dans l'intérêt du ménage et de l'éducation des enfants.

Le recouvrement de ces dettes peut être poursuivi sur tous les biens de la communauté et sur les biens propres des deux époux.

Article 15. — Les dettes acquittées par la communauté restent définitivement à sa charge, sauf dans les cas où la loi prévoit une récompense.

Artikel 16. — Tot de hierna opgenoemde vergoedingen, geven aanleiding wanneer zij met behulp van gemeenschapsgoederen zijn voldaan :

1° de schulden door een van de echtgenoten vóór het huwelijk aangegaan, met uitzondering van die welke betrekking hebben op goederen die voorgoed in de gemeenschap zijn gevallen;

2° de schulden waarmee geschonken eigen goederen bezwaard zijn, evenals de schulden van de nalatenschappen die aan een van beide echtgenoten zijn te beurt gevallen;

3° de schulden tijdens het huwelijk aangegaan in het uitsluitend voordeel van de eigen goederen van een van de echtgenoten;

4° de schulden buiten overeenkomst ten laste van iedere echtgenoot ontstaan, onder eventuele aftrek van het door de gemeenschap behaalde voordeel;

5° de schulden ten laste van iedere echtgenoot ontstaan ten gevolge van handelingen die hij zonder de daarvoor vereiste bevoegdheid verricht heeft.

AFDELING III.

Beheer van de gemeenschap en van de eigen goederen.

Artikel 17. — Onder beheer worden begrepen alle bevoegdheden tot bestuur, genot en beschikking.

Artikel 18. — Iedere echtgenoot heeft het uitsluitend beheer over zijn eigen goederen; iedere echtgenoot kan aan de andere opdracht geven zijn eigen goederen te beheren.

Artikel 19. — Onverminderd de verder bepaalde uitzonderingen wordt de gemeenschap, zowel door de ene als door de andere echtgenoot beheerd; ze oefenen afzonderlijk de bevoegdheid tot beheer uit; met dien verstande dat ieder van hen de beheersdaden die regelmatig door de andere zijn verricht, moet eerbiedigen.

Artikel 20. — Een echtgenoot mag zich verzetten tegen elke daad van bestuur, tegen elke daad van beschikking of tegen elke verbintenis onder bezwarende titel die de andere echtgenoot verricht of wenst te verrichten.

Het verzet wordt gedaan bij verzoekschrift, neergelegd ter griffie van het vredegericht van de echtelijke verblijfplaats, uiterlijk één maand nadat de bestreden handeling ter kennis van de verzoekende echtgenoot is gebracht. Het wordt daarenboven ter kennis gebracht van de derden, wanneer het gaat om een voorgenomen handeling of verbintenis. De kennisgevingen worden gedaan bij gerechtsbrief.

De verrichte handeling, die niet bij een vonnis is gehomologeerd, kan niet worden tegengeworpen aan de verzoekende echtgenoot.

De handeling verricht met miskenning van een verzet en met medewerking van een derde die daarvan kennis had, kan vernietigd worden.

Article 16. — Donnent lieu aux récompenses énoncées ci-après, lorsqu'elles ont été acquittées à l'aide de biens communs :

1° les dettes contractées par l'un des époux avant le mariage, à l'exception de celles qui sont relatives à des biens entrés définitivement dans la communauté;

2° les dettes grevant des donations de biens propres ou des successions échues à l'un des époux;

3° les dettes contractées pendant le mariage au bénéfice exclusif des biens propres de l'un des époux;

4° les dettes extra-contractuelles nées dans le chef de chaque époux, sous déduction éventuelle du profit retiré par la communauté;

5° les dettes existant dans le chef de chaque époux qui proviennent d'actes posés par lui et excédant ses pouvoirs.

SECTION III.

Administration de la communauté et des biens propres.

Article 17. — L'administration comprend tous les pouvoirs de gestion, de jouissance et de disposition.

Article 18. — Chaque époux administre seul ses biens propres; chaque époux peut mandater l'autre à administrer ses biens propres.

Article 19. — Sauf les exceptions prévues ci-après, la communauté est administrée aussi bien par l'un que par l'autre époux. Ils exercent séparément le pouvoir d'administration, en ce sens que les actes d'administration régulièrement posés par l'un des époux doivent être respectés par l'autre.

Article 20. — Un époux peut s'opposer à tout acte de gestion, à tout acte de disposition ou à toute obligation à titre onéreux que l'autre époux pose ou désire poser.

L'opposition est faite par requête déposée au greffe de la justice de paix du domicile conjugal au plus tard un mois après que l'époux requérant a eu connaissance de l'acte attaqué. Elle est portée à la connaissance de tiers, quand il s'agit d'un acte ou d'un contrat projeté. L'avis est fait par pli judiciaire.

L'acte exécuté, s'il n'est pas homologué par un jugement, n'est pas opposable à l'époux requérant.

L'acte exécuté en méconnaissance d'une opposition et avec la participation d'un tiers qui en avait connaissance peut être annulé.

Artikel 21. — § 1. Een echtgenoot mag zonder de medewerking van de andere :

- a) geen gemeenschappelijke handelsfondsen vervreemden of met zakelijke rechten bezwaren;
- b) geen gemeenschappelijke handelsfondsen vervreemden of in pand geven;
- c) geen kapitalen voortkomende van de vervreemdingen sub a en b voormeld ontvangen;
- d) dezelfde goederen niet in huur nemen of geven; de huur met betrekking tot diezelfde goederen niet hernieuwen, verlengen of opzeggen; voor hun verstrijken geen gewone handelshuur of pachtovereenkomsten overdragen;
- e) een levensverzekering afsluiten;
- f) verkopen, aankopen of leningen op afbetaling afsluiten;
- g) leningen aangaan of zich borg stellen voor lening;
- h) kredietopening vragen;
- i) roerende waarden of koopwaren op termijn kopen.

Valt een van deze handelingen in het kader van de normale handelingen vereist voor de uitoefening van het beroep van de echtgenoot dan geldt de uitdrukkelijke toestemming van de andere echtgenoot voor de uitoefening van dat beroep als toestemming voor die handeling. De uitdrukkelijke toestemming voor de uitoefening van een beroep wordt gegeven bij authentieke akte.

§ 2. Alle handelingen verricht in strijd met de bepalingen van artikel 21 kunnen op verzoek van de echtgenoot die er niet aan meegewerkt heeft, worden vernietigd.

Deze vordering tot nietigverklaring moet ingesteld worden binnen een maand te rekenen van de dag waarop de handeling waarop zij betrekking heeft ter kennis is gebracht van de verzoekende echtgenoot.

§ 3. De echtgenoot die een handeling wil verrichten waarvoor de medewerking van de beide echtgenoten vereist is, kan door de rechtbank van eerste aanleg van de echtelijke verblijfplaats gemachtigd worden om de handeling alleen te verrichten, wanneer de weigering of de onthouding van de andere echtgenoot niet verantwoord is.

De handeling verricht in die omstandigheden kan niettemin worden tegengeworpen aan de echtgenoot die niet heeft meegewerkt, en bezwaart de gemeenschappelijke goederen.

§ 4. Een echtgenoot mag niet, zonder de medewerking van de andere, bij schenkingen onder le levenden over de gemeenschappelijke goederen beschikken. Indien de schenking gedaan wordt aan een gemeenschappelijk kind of aan een kind uit een vorig huwelijk, kan de schenkende echtgenoot na de weigering van de andere echtgenoot, machtiging vragen aan de rechtbank van eerste aanleg van de echtelijke verblijfplaats.

§ 5. Een echtgenoot mag bij testament of bij schenking van toekomstige goederen beschikken over zijn rechten op

Article 21. — § 1. Un époux ne peut, sans la participation de l'autre :

- a) aliéner des immeubles de la communauté ou les grever de droits réels;
- b) aliéner ou donner en gage des fonds de commerce appartenant à la communauté;
- c) recevoir des capitaux provenant des aliénations visées sub a et b;
- d) donner ou prendre à bail ces mêmes biens; renouveler les baux se rapportant à ces biens, ni les prolonger ou résilier; ni céder avant leur échéance les baux commerciaux ou à ferme ordinaires;
- e) contracter une assurance-vie;
- f) vendre, acheter ou emprunter à tempérament;
- g) emprunter ou se porter garant pour un emprunt;
- h) demander une ouverture de crédit;
- i) acheter à terme des valeurs mobilières ou des marchandises.

Si l'un de ces actes tombe dans le cadre des activités normales nécessaires à l'exercice de la profession de l'époux, le consentement exprès de l'autre époux à l'exercice de cette profession vaut comme consentement à cet acte. Le consentement exprès pour l'exercice d'une profession est donné par acte authentique.

§ 2. Tous les actes posés en contradiction avec les dispositions de l'article 21 peuvent être annulés à la demande de l'époux qui n'y a pas participé.

Cette requête en annulation doit être introduite dans le mois qui suit le jour où l'époux requérant a eu connaissance de l'acte en cause.

§ 3. L'époux qui désire poser un acte pour lequel la participation des deux époux est requise peut se faire habiliter par le tribunal de première instance du domicile conjugal à poser cet acte seul dans les cas où le refus ou l'abstention de l'autre époux n'est pas justifié.

L'acte posé en ces circonstances est néanmoins opposable à l'époux qui n'y a pas participé et charge les biens de la communauté.

§ 4. Un époux ne peut, sans la participation de l'autre, disposer à titre gratuit entre vifs des biens de la communauté. Si la donation est faite en faveur d'un enfant commun ou d'un enfant issu d'un mariage précédent, l'époux donateur peut, en cas de refus de l'autre époux, se faire habiliter par le tribunal de première instance du domicile conjugal.

§ 5. Chaque époux peut, par testament ou par donation de biens futurs, disposer de ses droits dans les biens de la

de gemeenschappelijke goederen. Indien het legaat of de schenking een bepaald goed betreft, kan de legataris of de begiftigde het alleen opeisen, indien het ten gevolge van die verdeling toevalt aan de erfgenamen van degene die erover heeft beschikt.

Indien het niet toevalt aan deze erfgenamen, heeft de legataris of de begiftigde recht, ten laste van het aandeel van de eigen goederen van deze laatste, op een som gelijk aan de waarde van het goed waarop het legaat of de schenking betrekking had.

§ 6. Indien een echtgenoot onbekwaam verklaard, afwezig is of in de onmogelijkheid verkeert zijn wil te kennen te geven uit oorzaak van verwijdering of wegens enige andere reden, mag de andere echtgenoot zich gerechtelijk laten machtigen om hem in 't algemeen of voor bepaalde bijzondere handelingen in de uitoefening van de bevoegdheden bedoeld in de paragrafen 1 en 4 te vertegenwoordigen.

§ 7. De rechtbank doet, na de partijen in raadkamer te hebben gehoord, onverwijld uitspraak in openbare terechtzitting. De partijen mogen zich laten bijstaan door een advocaat. Op verzoek van een der echtgenoten, brengt de griffier het vonnis ter kennis van de andere. Indien het vonnis bij verstek gewezen is, moet het verzet op straffe van verval, binnen vijftien dagen na de kennisgeving gedaan worden. Het verzet kan in dezelfde vorm gedaan worden als de oorspronkelijke vordering. Hoger beroep kan slechts binnen vijftien dagen na de kennisgeving worden ingesteld.

Artikel 22. — Iedere echtgenoot is jegens de andere echtgenoot aansprakelijk voor de grove tekortkomingen die hij begaat in het beheer van de gemeenschap.

AFDELING IV.

Ontbinding van de gemeenschap.

Artikel 23. — De gemeenschap wordt ontbonden door :

- 1° het overlijden van een der echtgenoten;
- 2° de echtscheiding of de scheiding van tafel en bed;
- 3° de scheiding van goederen;
- 4° de bedongen wijziging van het huwelijksstelsel.

Artikel 24. — Na het overlijden van een der echtgenoten moet een boedelbeschrijving opgemaakt worden, anders kunnen de betrokken partijen de omvang van de gemeenschap door alle rechtsmiddelen en zelfs door de algemene bekendheid bewijzen.

Indien er minderjarige kinderen zijn, heeft het ontbreken van een boedelbeschrijving ten gevolge dat de langstlevende echtgenoot het genot van de inkomsten van de kinderen verliest; en de toeziende voogd, die hem niet verplicht heeft een boedelbeschrijving op te maken, staat met hem hoofdelijk in voor alle veroordelingen die ten voordele van de minderjarigen kunnen worden uitgesproken.

communauté. S'il s'agit du legs ou de la donation d'un bien spécifié, le légataire ou le donataire ne peut le réclamer que dans le cas où il revient en partage aux héritiers de l'époux qui en a disposé.

S'il ne revient pas à ces héritiers, le légataire ou le donataire a droit, à charge de la quote-part des biens propres de ceux-ci, à une somme égale à la valeur du bien ayant fait l'objet du legs ou de la donation.

§ 6. Si l'un des époux est incapable, absent ou dans l'impossibilité d'exprimer sa volonté par suite de l'éloignement ou de toute autre cause, l'autre époux peut se faire habiliter par le tribunal à le représenter en général ou pour certains actes particuliers dans l'exercice de tous les pouvoirs prévus aux paragraphes 1 à 4.

§ 7. Le tribunal se prononce immédiatement en audience publique, après avoir entendu les parties en chambre du conseil. Les parties peuvent se faire assister d'un avocat. Sur requête de l'un des époux, le greffier avise l'autre du jugement rendu. Si le jugement est rendu par défaut, l'opposition doit se faire dans les quinze jours suivant l'avis, à peine de déchéance. L'opposition peut être faite dans la même forme que la requête initiale. L'appel n'est possible que dans les quinze jours qui suivent l'avis.

Article 22. — Chaque époux est tenu envers l'autre des fautes graves commises par lui dans l'administration de la communauté.

SECTION IV.

Dissolution de la communauté.

Article 23. — La communauté se dissout par :

- 1° le décès de l'un des époux;
- 2° le divorce ou la séparation de corps et de biens;
- 3° la séparation de biens;
- 4° le changement conventionnel du régime matrimonial.

Article 24. — Après le décès de l'un des époux il y a lieu de procéder à un inventaire, à défaut duquel les parties intéressées peuvent établir la consistance de la communauté par toutes voies de droit, et même par commune renommée.

S'il y a des enfants mineurs, le défaut d'inventaire fait perdre à l'époux survivant la jouissance de leurs revenus et le subrogé-tuteur qui ne l'a point obligé à faire inventaire est tenu avec lui de toutes les condamnations qui peuvent être prononcées au profit des mineurs.

Artikel 25. — De ontbinding van de gemeenschap, teweeggebracht door echtscheiding, door scheiding van tafel en bed en van goederen, of door scheiding van goederen alleen, maakt de overlevingsrechten niet opvorderbaar.

Het staat de echtgenoten evenwel vrij, na de echtscheiding of de scheiding, omtrent die rechten een vergelijk te treffen.

Artikel 26. — Iedere echtgenoot kan vorderen dat het stelsel van gemeenschap door het stelsel van scheiding van goederen zou vervangen worden, wanneer het ongeordend optreden van de andere de gemeenschappelijke belangen ernstig kan benadelen of wanneer de toepassing van het wettelijk of van het aangenomen vermogensstelsel de belangen van het gezin kan schaden. De schuldeisers van een echtgenoot kunnen geen scheiding van goederen vorderen. Zij kunnen evenwel, in geval van faillissement, gerechtelijk akkoord of kennelijk onvermogen, de rechten van hun schuldenaar uitoefenen ten belope van hun schuldvorderingen.

AFDELING V.

Vereffening en verdeling van de gemeenschap.

Artikel 27. — Na de ontbinding van de gemeenschap neemt ieder van de echtgenoten de goederen die niet in de gemeenschap zijn gevallen, wanneer zij in natura aanwezig zijn, of de goederen die in de plaats ervan zijn gesteld, terug.

Vervolgens wordt de massa van de gemeenschap met baten en lasten vereffend. De verdeling bij helfte van de gemeenschapsgoederen, voor alles wat betreft haar vormen, de veiling van de onroerende goederen wanneer daartoe grond bestaat, de gevolgen van de verdeling, de daaruit voortvloeiende vrijwaring, en de te betalen opleg, is onderworpen aan alle regels die in de titel « Erfenissen » bepaald zijn voor de verdelingen.

Artikel 28. — Op naam van ieder van de echtgenoten wordt een rekening opgemaakt van de vergoedingen die de gemeenschap hem verschuldigd is en van de vergoedingen die hij aan de gemeenschap verschuldigd is, volgens de bij deze afdeling bepaalde regels.

Het bedrag van de vergoedingen kan door alle rechtsmiddelen worden bepaald.

Artikel 29. — De echtgenoten zijn vergoeding verschuldigd in de gevallen bedoeld in artikel 10, 5°, en, in het algemeen, telkens als het eigen vermogen van een der echtgenoten zich ten koste van de gemeenschap verrijkt heeft.

De gemeenschap is vergoeding verschuldigd telkens als ze voordeel heeft getrokken uit de eigen goederen van een echtgenoot.

Artikel 30. — De verrijking of het voordeel door de echtgenoten of de gemeenschap verschuldigd wordt geraamd op het ogenblik van de vereffening.

Artikel 31. — De vergoedingen brengen van rechtswege interest op vanaf de ontbinding van de gemeenschap van aanwinsten.

Article 25. — La dissolution de la communauté opérée par le divorce ou par la séparation de corps et de biens, soit de biens seulement, ne donne pas ouverture aux droits de survie.

Il est toutefois loisible aux époux, après le divorce ou la séparation, de transiger sur ces droits.

Article 26. — Chacun des époux peut requérir la substitution du régime de séparation de biens à celui de la communauté si l'action désordonnée de l'autre époux peut léser gravement les intérêts communs ou si l'application du régime légal ou conventionnel peut nuire aux intérêts du ménage. Les créanciers des époux ne peuvent requérir la séparation de biens. Ils peuvent pourtant, en cas de faillite, de concordat ou de déconfiture notoire, exercer les droits de leur débiteur à concurrence de leurs créances.

SECTION V.

Liquidation et partage de la communauté.

Article 27. — Après la dissolution de la communauté, chacun des époux retire les biens qui ne sont pas entrés en communauté, s'ils existent en nature, ou ceux qui ont été acquis en emploi.

La masse commune, actif et passif, est ensuite liquidée : le partage par moitié des biens communs, pour tout ce qui concerne ses formes, la licitation des immeubles quand il y a lieu, les effets du partage, la garantie qui en résulte, et les soultes, est soumis à toutes les règles établies pour les partages au titre « Des Successions ».

Article 28. — Il est dressé, au nom de chaque époux, un compte des récompenses qui lui sont dues par la communauté et des récompenses qu'il doit à celle-ci d'après les règles déterminées par la présente section.

Le montant des récompenses s'établit par toutes voies de droit.

Article 29. — Les époux doivent récompense dans les cas visés à l'article 10, 5°, et, en général, chaque fois que le patrimoine personnel de l'un des époux s'est enrichi aux frais de la communauté.

La communauté doit récompense chaque fois qu'elle a tiré profit d'un bien propre de l'un des époux.

Article 30. — L'enrichissement ou le profit des époux ou de la communauté est évalué au moment de la liquidation de celle-ci.

Article 31. — Les récompenses portent intérêt de plein droit à dater de la dissolution de la communauté d'acquêts.

Artikel 32. — Vertoont de rekening, na opgemaakte balans, een saldo in het voordeel van de gemeenschap, dan doet de echtgenoot de inbreng van dit saldo in voornoemde massa zo het niet mogelijk is aan de andere echtgenoot, zoals hierna is bepaald, gemeenschapsgoederen van gelijke waarde toe te kennen.

Vertoont de rekening een saldo in het voordeel van een echtgenoot, dan worden aan deze, zoals hierna is bepaald, gemeenschapsgoederen toegekend voor het door de gemeenschap verschuldigde bedrag.

Artikel 33. — Moeten, bij de afrekening aan een echtgenoot gemeenschapsgoederen worden toegekend, dan neemt deze ze in de volgende orde voor zich : gereed geld, roerende goederen, onroerende goederen.

Onder de roerende goederen of onroerende goederen kiest de echtgenoot de goederen die hem zullen worden toegekend.

Artikel 34. — De vooruitnemingen van de echtgenoten kunnen alleen uit de gemeenschappelijke massa worden gedaan met uitsluiting van de eigen goederen van de echtgenoten.

Artikel 35. — De echtgenoot die enig goed van de gemeenschap heeft weggemaakt of verborgen gehouden, verliest zijn aandeel in dat goed.

Artikel 36. — Wanneer de gemeenschap wordt ontbonden door het overlijden van een der echtgenoten, heeft de langstlevende echtgenoot, gedurende negen maanden die erop volgen, recht op voeding en huisvesting, alsmede op rouwkosten, een en ander ten laste van de gemeenschappelijke massa, zowel haar mogelijkheden als de sociale toestand van het gezin in acht genomen. Dit recht van de langstlevende echtgenoot is uitsluitend aan diens persoon verbonden.

Artikel 37. — Indien bij de verdeling niet alle schulden van de gemeenschap zijn voldaan, kan ieder van de echtgenoten vervolgd worden voor het volle bedrag van de nog bestaande schulden die in zijn persoon zijn ontstaan en voor die waarvoor hij met zijn echtgenoot hoofdelijk instond.

Artikel 38. — Ieder van de echtgenoten draagt voor de helft bij in de schulden van de gemeenschap die geen vergoeding ten gevolge hebben, alsmede in de kosten van verzegeeling, boedelbeschrijving, verkoop van roerende goederen, vereffening, veiling en verdeling.

Artikel 39. — Ieder van de echtgenoten staat uitsluitend in voor de schulden die vergoeding door hem ten gevolge hebben.

Artikel 40. — De echtgenoot die met toepassing van de voorafgaande bepalingen meer dan het aandeel dat te zijn laste komt heeft betaald, kan het meerdere op de andere verhalen.

Article 32. — Si, balance faite, le compte présente un solde en faveur de la communauté, l'époux en effectue le rapport à la masse, s'il n'est pas possible d'attribuer au conjoint de la manière indiquée ci-après, des biens communs d'une valeur correspondante.

Si le compte présente un solde en faveur d'un époux, il est attribué à celui-ci, de la manière indiquée ci-après, des biens communs pour le montant dû par la communauté.

Article 33. — Lorsque, pour le règlement des comptes, il y a lieu d'attribuer à un époux des biens communs, celui-ci les relève dans l'ordre ci-après : argent comptant, meubles et immeubles.

Quand il s'agit de meubles ou d'immeubles, l'époux choisit les biens qui lui seront attribués.

Article 34. — Les prélèvements des époux ne peuvent être faits que sur la masse commune, à l'exclusion des biens propres des époux.

Article 35. — L'époux qui a diverti ou recelé quelque bien de la communauté, est privé de sa part dans le dit bien.

Article 36. — Dans le cas où la communauté est dissoute par le décès de l'un des époux, le survivant a droit, pendant les neuf mois qui suivent le décès, à la nourriture et au logement, ainsi qu'à une indemnité de deuil, le tout aux frais de la masse commune, compte tenu des moyens financiers de celle-ci et de la situation sociale du ménage. Ledit droit de l'époux survivant est attaché exclusivement à sa personne.

Article 37. — Si toutes les dettes de la communauté n'ont pas été acquittées lors du partage, chacun des époux peut être poursuivi pour la totalité des dettes encore existantes nées de son chef ainsi que celles dont il était responsables solidairement avec son conjoint.

Article 38. — Chacun des époux contribue pour moitié aux dettes de la communauté qui ne donnent pas lieu à récompense, ainsi qu'aux frais de scellé, d'inventaire, de vente de mobilier, de liquidation, de licitation et de partage.

Article 39. — Chacun des époux est seul tenu des dettes qui donnent lieu à récompense de sa part.

Article 40. — L'époux qui, en application des dispositions précédentes, aurait payé plus que la portion dont il était tenu, à un recours contre l'autre époux pour l'excédent.

Artikel 41. — Persoonlijke schuldvorderingen die de ene echtgenoot tegen de andere mocht hebben, onder meer doordat hij een eigen goed ter betaling van een persoonlijke schuld van de andere heeft afgegeven, hebben geen vooruitneming op de gemeenschapsgoederen ten gevolge; zij worden verhaald op de eigen goederen van de echtgenoot-schuldenaar, zelfs tijdens de duur van de gemeenschap, alsook op de goederen die hun na de verdeling van de gemeenschap zijn te beurt gevallen.

Deze schuldvorderingen brengen van rechtswege interest op te rekenen van de dag van de ontbinding van de gemeenschap.

HOOFDSTUK III.

Overeenkomsten waarbij de gemeenschap kan gewijzigd worden.

Artikel 42. — De echtgenoten mogen de gemeenschap wijzigen door in hun huwelijkscontract alle overeenkomsten op te nemen die niet strijdig zijn met de artikelen 1, 2 en 4.

De voornaamste wijzigingen zijn die welke tot stand komen door op een van de volgende manieren te bedingen, namelijk :

1° dat men de tegenwoordige of toekomstige goederen die eigen moeten blijven, voor het geheel of voor een deel in de gemeenschap zal begripen;

2° dat de tegenwoordige en toekomstige roerende goederen in de gemeenschap zullen vallen;

3° dat een van de echtgenoten het recht zal hebben een goed naar schatting uit de gemeenschap terug te nemen;

4° dat de langstlevende echtgenoot recht zal hebben op een vooruitneming;

5° dat de echtgenoten een ongelijk aandeel zullen hebben.

Artikel 43. — De echtgenoten of een van hen kunnen de tegenwoordige of toekomstige goederen die hun eigen moeten blijven, geheel of voor een deel in de gemeenschap inbrengen.

Wanneer de echtgenoten bedingen dat tussen hen een algemene gemeenschap zal bestaan, brengen zij, én al hun tegenwoordige en toekomstige goederen, én de tegenwoordige en toekomstige schulden van ieder van hen voorgoed in de gemeenschap in.

Komen de echtgenoten overeen om alleen de tegenwoordige of de toekomstige goederen in de gemeenschap te brengen, dan komen daardoor, in het eerste geval, alleen de tegenwoordige schulden en, in het tweede geval, alleen de toekomstige schulden voorgoed ten laste van de gemeenschap.

Artikel 44. — Wanneer de echtgenoten bedingen dat al de tegenwoordige en toekomstige roerende goederen in de ge-

Article 41. — Les créances personnelles que l'un des époux aurait sur l'autre, notamment du fait d'avoir cédé un bien propre en vue du paiement d'une dette personnelle de l'autre époux, ne donnent pas lieu à prélèvement sur les biens de la communauté; elles sont poursuivies sur les biens propres de l'époux débiteur, même pendant la communauté, ainsi que sur les biens qui lui sont attribués après le partage de la communauté.

Ces créances portent intérêt de plein droit, à partir du jour de la dissolution de la communauté.

CHAPITRE III.

Des conventions qui peuvent modifier la communauté.

Article 42. — Les époux peuvent modifier la communauté, en insérant dans leur contrat de mariage toute espèce de conventions non contraires aux articles 1, 2 et 4.

Les principales modifications sont celles qui ont lieu en stipulant de l'une ou de l'autre des manières qui suivent, à savoir :

1° que l'on comprendra dans la communauté tout ou partie des biens présents ou futurs appelés à demeurer propres;

2° que les biens meubles présents et futurs tomberont en communauté;

3° que l'un des époux aura le droit de reprendre sur estimation un bien de la communauté;

4° que le survivant aura un préciput;

5° que les époux auront des parts inégales.

Article 43. — Les époux ou l'un d'eux peuvent faire entrer en communauté tout ou partie des biens présents ou futurs, qui sont appelés à leur rester propres.

Lorsque les époux stipulent qu'il y aura entre eux communauté universelle, ils font entrer définitivement en communauté et tous leurs biens présents et futurs, et les dettes de chacun d'eux présentes et futures.

Si les époux conviennent de faire entrer en communauté uniquement les biens présents ou les biens futurs, cette stipulation ne met définitivement à charge de la communauté, dans le premier cas, que les dettes présentes et, dans le second cas, que les dettes futures.

Article 44. — Lorsque les époux stipulent que tous les biens meubles présents et futurs tombent en communauté,

meenschap vallen, dan komen daardoor ook de schulden die betrekking hebben op die goederen voorgoed ten laste van de gemeenschap.

Artikel 45. — Indien een echtgenoot eenvoudig verklaard heeft, zonder ze individueel te bepalen, zijn goederen tot een vastgesteld bedrag in de gemeenschap in te brengen, blijven zij hem eigen; bij de ontbinding van de gemeenschap echter is de echtgenoot de ingebrachte goederen verschuldigd tot het bedongen bedrag.

Artikel 46. — De echtgenoot die een goed in de gemeenschap inbrengt, mag het bij de verdeling voor zich behouden, mits hij het op zijn aandeel toerekent, voor de prijs die het op dat ogenblik waard is; en zijn erfgenamen hebben hetzelfde recht.

Artikel 47. — Het beding waarbij een der echtgenoten bij de verdeling een goed uit de gemeenschap naar schatting mag terugnemen, is geldig en wordt als een huwelijksovereenkomst beschouwd.

Artikel 48. — Het beding waarbij de langstlevende echtgenoot wordt gemachtigd om, vóór elke verdeling, hetzij een geldsom, hetzij een aandeel in een categorie goederen, hetzij bepaalde goederen vooraf te nemen, verleent aan de overlevende echtgenoot die afstand doet van de gemeenschap geen recht op die vooruitneming, tenzij het huwelijkscontract hem dit recht heeft toegekend, zelfs voor het geval dat hij afstand doet.

Buiten laatstvernoemd beding wordt het recht van vooruitneming slechts uitgeoefend op de te verdelen massa, en niet op de eigen goederen van de vooroverleden echtgenoot.

Artikel 49. — De vooruitneming wordt niet beschouwd als een voordeel dat aan de regels van de schenking is onderworpen, maar wel als een huwelijksovereenkomst, onverminderd de toepassing van artikel 1098 van het Burgerlijk Wetboek.

Artikel 50. — Alleen de dood maakt de vooruitneming opvorderbaar.

Echtscheiding of scheiding van tafel en bed heeft geen dadelijke uitkering van de vooruitneming ten gevolge, maar de echtgenoot die hetzij echtscheiding, hetzij scheiding van tafel en bed bekomen heeft, behoudt zijn recht op de vooruitneming voor het geval dat hij het langst leeft.

Het staat de echtgenoten evenwel vrij na de echtscheiding of de scheiding van tafel en bed omtrent het recht op de vooruitneming een vergelijk te treffen.

Artikel 51. — De schuldeisers van de gemeenschap hebben altijd het recht om in de vooruitneming begrepen zaken te doen verkopen, behoudens het verhaal van de echtgenoot, overeenkomstig artikel 50.

Artikel 52. — De echtgenoten mogen van de gelijke verdeling, bij de wet bepaald, afwijken door aan de langstlevende echtgenoot of aan een van hen slechts een aandeel in de ge-

cette stipulation met aussi définitivement à charge de la communauté les dettes se rapportant à ces biens.

Article 45. — Si un époux a simplement, sans le déterminer individuellement, déclaré apporter ses biens en communauté jusqu'à concurrence d'une certaine somme, ils lui demeurent propres; mais lors de la dissolution de la communauté, l'époux est débiteur des biens apportés, à concurrence de la somme stipulée.

Article 46. — L'époux qui apporte un bien à la communauté a, lors du partage, la faculté de le retenir en le précomptant sur sa part pour le prix qu'il vaut alors; et ses héritiers ont le même droit.

Article 47. — Est valable et considérée comme une convention de mariage, la stipulation par laquelle l'un des époux peut, lors du partage, reprendre sur estimation un bien de la communauté.

Article 48. — La clause par laquelle l'époux survivant est autorisé à prélever, avant tout partage, soit une somme, soit une quote-part d'une catégorie de biens, soit certains biens, ne donne pas droit à ce prélèvement au profit de l'époux survivant qui renonce à la communauté, à moins que le contrat de mariage ne lui ait reconnu ce droit, même en cas de renonciation.

Hormis cette dernière stipulation, le préciput ne s'exerce que sur la masse partageable, et non sur les biens propres de l'époux prédécédé.

Article 49. — Le préciput n'est point regardé comme un avantage sujet aux règles des donations, mais comme une convention de mariage, sans préjudice de l'application de l'article 1098 du Code civil.

Article 50. — La mort seule donne ouverture au préciput.

En cas de divorce ou de séparation de corps, il n'y a pas lieu à la délivrance actuelle du préciput; mais l'époux qui a obtenu soit le divorce, soit la séparation de corps, conserve ses droits au préciput en cas de survie.

Il est toutefois loisible aux époux, après le divorce ou la séparation de corps, de transiger sur les droits au préciput.

Article 51. — Les créanciers de la communauté ont toujours le droit de faire vendre les effets compris dans le préciput, sauf le recours de l'époux conformément à l'article 50.

Article 52. — Les époux peuvent déroger au partage égal établi par la loi, en ne donnant à l'époux survivant ou à l'un d'eux, dans la communauté, qu'une part inférieure à la

meenschap te geven dat kleiner is dan de helft, of door hem voor alle recht in de gemeenschap slechts een vaste geldsom te geven, of door te bedingen dat de gehele gemeenschap, in bepaalde gevallen, zal toebehoren hetzij aan een van de echtgenoten, ingeval hij het langst leeft, hetzij aan die van beiden die het langst leeft.

Artikel 53. — Indien bedongen is dat een echtgenoot of zijn erfgenamen in de gemeenschap slechts een kleiner aandeel dan de helft zullen hebben, draagt deze echtgenoot of zijn erfgenamen in de schulden van de gemeenschap bij naar evenredigheid van het aandeel dat zij uit de baten ontvangen, niettegenstaande iedere andersluidende overeenkomst.

Artikel 54. — Het beding waarbij bepaald wordt dat een van de echtgenoten of zijn erfgenamen, voor alle recht in de gemeenschap, slechts op een bepaalde geldsom zullen kunnen aanspraak maken, vormt een vast akkoord dat de andere echtgenoot of zijn erfgenamen verplicht de bedongen som te betalen, onverschillig of de gemeenschap toereikend of niet toereikend is om de som te voldoen.

Artikel 55. — De echtgenoot die de gehele gemeenschap voor zich behoudt is, niettegenstaande ieder andersluidend beding, gehouden de last van alle schulden ervan te dragen; de schuldeisers van de gemeenschap hebben in dat geval geen enkele vordering tegen de rechtverkrijgende van de vooroverleden echtgenoot, behalve voor de schulden die in diens persoon zijn ontstaan en voor de schulden waartoe hij gehouden was krachtens artikel 17.

Artikel 56. — Indien bedongen is dat de gehele gemeenschap zal toegewezen worden, hetzij aan een der echtgenoten ingeval hij het langst leeft, hetzij aan die van de beide echtgenoten die het langst leeft, mogen de erfgenamen van de vooroverleden echtgenoot de inbrengsten, die in de persoon van hun rechtsvoorganger in de gemeenschap zijn gevallen, terugnemen na aftrek van de vergoedingen welke deze laatste aan de gemeenschap mocht verschuldigd zijn. De omvang van de in de gemeenschap gevallen inbrengsten en het bedrag van de vergoedingen kunnen door alle rechtsmiddelen bepaald worden.

Zodanig beding wordt niet beschouwd als een voordeel, onderworpen aan de bepalingen betreffende de schenking, maar enkel als een huwelijksovereenkomst en een overeenkomst tussen vennoten.

Nemen de erfgenamen van de vooroverleden echtgenoot de inbrengsten terug, dan dragen zij de last van de schulden welke deze inbrengsten bezwaren.

Artikel 57. — De bedongen gemeenschap blijft onderworpen aan de regels van de gewone gemeenschap, voor alle andere gevallen waarin het contract daarvan niet stilzwijgend of uitdrukkelijk afwijkt.

HOOFDSTUK IV.

Bedingen van onvervreemdbaarheid en bedingen van vervreemdbaarheid op voorwaarde van wederbelegging.

Artikel 58. — In een in het huwelijkscontract gedane schenking van onroerende goederen of van geldswaardige

moitié ou en ne lui donnant qu'une somme fixe pour tout droit de communauté, ou en stipulant que la communauté entière, en certains cas, appartiendra soit à l'un des époux au cas où il survivrait, soit à celui d'entre eux qui survivra.

Article 53. — S'il est stipulé qu'un époux ou ses héritiers n'auront qu'une part inférieure à la moitié dans la communauté, cet époux ou ses héritiers contribuent aux dettes de la communauté proportionnellement à la part qu'ils prennent dans l'actif, nonobstant toute convention contraire.

Article 54. — S'il est stipulé que l'un des époux ou ses héritiers ne pourront prétendre qu'à une certaine somme pour tout droit de communauté, la clause est un forfait qui oblige l'autre époux ou ses héritiers à payer la somme convenue, que la communauté soit suffisante ou non pour acquitter la somme.

Article 55. — L'époux qui retient la totalité de la communauté est tenu, nonobstant toute clause contraire, d'en supporter toutes les dettes; les créanciers de la communauté n'ont en ce cas aucune action contre les ayants droit de l'époux prédécédé, sauf pour les dettes qui sont nées du chef de ce dernier ou pour celles dont il était tenu en vertu de l'article 17.

Artikel 56. — S'il est stipulé que la communauté entière sera attribuée soit à l'un des époux au cas où il survivrait, soit à celui d'entre eux qui survivra, les héritiers de l'époux prédécédé peuvent reprendre les apports tombés dans la communauté du chef de leur auteur, déduction faite des récompenses que ce dernier pourrait devoir à la communauté. La consistance des apports tombés en communauté et le montant des récompenses peuvent être établis par toutes voies de droit.

Pareille stipulation n'est point réputée un avantage sujet aux règles relatives aux donations, mais simplement une convention de mariage et entre associés.

En cas de reprise des apports par les héritiers de l'époux prédécédé, ceux-ci supportent les dettes grevant ces apports.

Article 57. — La communauté conventionnelle reste soumise aux règles de la communauté ordinaire, pour tous les autres cas auxquels il n'a pas été dérogé implicitement ou explicitement par le contrat.

CHAPITRE IV.

Des clauses d'inaliénabilité et des clauses d'aliénabilité sous condition de remploi.

Article 58. — Dans une donation d'immeuble ou de valeur nominative faite dans le contrat de mariage, il peut être sti-

papieren op naam kan worden bedongen, dat de geschonken goederen niet of slechts op voorwaarde van wederbelegging kunnen worden vervreemd.

Artikel 59. — Goederen waarvan de onvervreemdbaarheid is bedongen, kunnen gedurende het huwelijk noch vervreemd, noch met zakelijke rechten bezwaard worden.

Goederen waarvan de vervreemdbaarheid op voorwaarde van wederbelegging is bedongen, kunnen noch met zakelijke rechten bezwaard, noch zonder wederbelegging worden vervreemd; die wederbelegging kan alleen geschieden in onroerende goederen of in geldswaardige papieren op naam.

De nietigheid van vervreemdingen en van vestigingen van zakelijke rechten kan door ieder van de echtgenoten en door de derde-schenker worden gevorderd.

De vordering tot nietigverklaring verjaart door verloop van een jaar, te rekenen van de dag waarop het huwelijk een einde neemt.

Artikel 60. — Goederen waarvan de onvervreemdbaarheid of de vervreemdbaarheid op voorwaarde van wederbelegging is bedongen zijn niet voor beslag vatbaar, behalve wat de schulden betreft, buiten overeenkomst in de persoon van de begiftigde echtgenoot tijdens het huwelijk ontstaan. Zij zijn gedurende het huwelijk onverjaarbaar, tenzij de verjaring reeds voor het huwelijk is begonnen te lopen.

Artikel 61. — Is de waarde van het als wederbelegging verkregen goed hoger dan de waarde van het oorspronkelijke goed, dan vinden de voorschriften van het beding op dit goed enkel toepassing naar evenredigheid van de waarde die naar verhouding van zijn totale waarde wederbelegd wordt.

Artikel 62. — De in dit hoofdstuk bedoelde goederen mogen vervreemd worden en er mogen zakelijke rechten op gevestigd worden met toestemming van de rechter en onder de door hem bepaalde voorwaarden, wanneer dit gewettigd is in het belang van de familie of om aan een gemeenschappelijk kind of aan een kind van de begiftigde echtgenoot een stand te verschaffen.

Artikel 63. — De bedingen bedoeld in artikel 59 kunnen tegen te goeder trouw zijnde derden alleen worden ingeroepen indien zij, naargelang van het geval hetzij overgeschreven, hetzij vermeld zijn in het register waarin de geldswaardige papieren op naam moeten worden ingeschreven.

De goederen als wederbelegging verkregen krachtens een beding van vervreemdbaarheid op voorwaarde van wederbelegging zijn onderworpen aan het stelsel van de oorspronkelijk geschonken goederen, dat echter alleen tegen derden kan worden ingeroepen, indien de wederbelegging zoals bepaald in het vorige lid is bekendgemaakt.

HOOFDSTUK V.

Stelsel van scheiding van goederen.

Artikel 64. — Wanneer de echtgenoten bij huwelijkscontract bedingen dat zij gescheiden van goederen zullen zijn,

pulé que les biens donnés sont inaliénables ou ne sont aliénables que sous condition de remploi.

Article 59. — Les biens stipulés inaliénables ne peuvent faire l'objet d'aliénation ni de constitution de droits réels pendant le mariage.

Les biens stipulés aliénables sous condition de remploi ne peuvent être grevés de droits réels ni être aliénés sans remploi, lequel ne peut avoir lieu qu'en immeubles ou en valeurs nominatives.

La nullité des aliénations et des constitutions de droits réels peut être demandée par chacun des époux et par le tiers donateur.

La prescription de l'action en nullité est d'un an et commence à courir du jour où le mariage prend fin.

Article 60. — Les biens stipulés inaliénables ou aliénables sous condition de remploi sont insaisissables sauf en ce qui concerne les dettes extracontractuelles nées dans le chef de l'époux donataire au cours du mariage. Ils sont imprescriptibles pendant la durée du mariage, à moins que la prescription n'ait commencé à courir avant le mariage.

Article 61. — Si la valeur du bien acquis en remploi est supérieure à la valeur du bien originaire, les prescriptions de la clause ne s'appliquent à ce bien qu'en proportion de la valeur remployée par rapport à sa valeur totale.

Article 62. — Les biens visés par le présent chapitre peuvent être l'objet d'aliénation et de constitution de droits réels, avec autorisation de justice et aux conditions fixées par le juge, quand l'intérêt de la famille ou l'établissement soit d'un enfant commun soit d'un enfant de l'époux donataire le justifie.

Article 63. — Les clauses visées à l'article 59 ne sont opposables aux tiers de bonne foi que si ces clauses ont été, suivant le cas, soit transcrites, soit mentionnées dans le registre prescrit pour les inscriptions des valeurs nominatives.

Les biens acquis en remploi en vertu d'une clause d'aliénabilité sous condition de remploi, seront soumis au régime des biens originairement donnés, mais celui-ci ne sera opposable aux tiers que si le remploi a fait l'objet de la publicité prévue à l'alinéa précédent.

CHAPITRE V.

Régime de séparation de biens.

Article 64. — Lorsque les époux ont stipulé par contrat de mariage qu'ils seront séparés de biens ou déclarent qu'ils

of verklaren dat zij zonder gemeenschap huwen, behoudt ieder van hen het vrije beheer en de vrije beschikking over zijn roerende en onroerende goederen, alsook het genot van zijn inkomsten.

Artikel 65. — Onverminderd artikel 203 van het Burgerlijk Wetboek is iedere echtgenoot ten aanzien van derden gehouden tot de schulden die hijzelf of de andere echtgenoot, wanneer deze onvermogen is, in het belang van de huishouding heeft aangegaan.

Artikel 66. — Wanneer een gescheiden echtgenoot het genot van zijn goederen aan de andere heeft gelaten, is deze, hetzij op het verzoek dat de eerstgenoemde tot hem zou richten, hetzij bij de ontbinding van het huwelijk, slechts gehouden tot het opleveren van de aanwezige vruchten, en hij is geen verantwoordig schuldig van de vruchten die tot dan toe zijn verbruikt.

Artikel 67. — Behoudens bijzondere voorziening in de wet of andersluidende overeenkomst, wordt het bewijs dat een goed eigendom is, tussen echtgenoten geleverd door alle rechtsmiddelen, zelfs door getuigenissen en vermoedens, doch niet door de algemene bekendheid.

Goederen waarvan geen van de echtgenoten kan bewijzen eigenaar te zijn, worden in de betrekkingen tussen echtgenoten als onverdeelde goederen beschouwd maar strekken ten aanzien van derden, voor het geheel tot waarborg van de schulden van ieder der echtgenoten.

Behoudens bijzondere voorziening in de wet, wordt het bewijs dat een goed eigendom is door de echtgenoten ten aanzien van derden geleverd overeenkomstig het gemeen recht.

Artikel 68. — De gerechtelijke scheiding van goederen, uitgesproken op grond van artikel 28, en de scheiding van goederen ingevolge een eis tot scheiding van tafel en bed, wordt door dezelfde regels beheerst als de bedongen scheiding van goederen.

HOOFDSTUK VI.

Overgangsbepalingen.

Artikel 69. — Voor echtgenoten die, bij de inwerking-treding van deze wet, door huwelijksovereenkomsten zijn gebonden, blijven de bedongen en wettelijke bepalingen waaraan zij waren onderworpen, gelden, behoudens toepassing van artikel 8.

De regels van afdeling III van hoofdstuk II, en de regels van deze wet die daarvan het noodzakelijk gevolg zijn, vinden echter toepassing op contracten die een stelsel van gemeenschap vestigen; vestigt het contract een dotaal stelsel of een stelsel van scheiding van goederen met gemeenschap of vennootschap van aanwinsten, of met enig ander bijkomstig beding van gemeenschap, dan vinden deze regels slechts toepassing in zover zij op gemeenschapsgoederen betrekking hebben.

se marient sans communauté, chacun d'eux conserve la libre administration et disposition de ses biens meubles et immeubles, ainsi que la jouissance de ses revenus.

Article 65. — Sans préjudice de l'article 203 du Code civil, chaque époux est tenu à l'égard des tiers des dettes contractées, dans l'intérêt du ménage, par lui-même ou par son conjoint lorsque celui-ci est insolvable.

Article 66. — Lorsqu'un époux séparé a laissé la jouissance de ses biens à son conjoint, celui-ci n'est tenu, soit sur la demande que le premier pourrait lui faire, soit à la dissolution du mariage, qu'à la représentation des fruits existants, et il n'est point comptable de ceux qui ont été consommés jusqu'alors.

Article 67. — Sauf disposition spéciale de la loi ou convention contraire, la preuve de la propriété d'un bien est faite, entre époux, par toutes voies de droit, même par témoignages et présomptions, mais non par commune renommée.

Les biens dont aucun des conjoints ne peut justifier être propriétaire sont considérés comme indivis dans les rapports entre époux, mais, à l'égard des tiers, ils répondent pour le tout des dettes de chacun des époux.

Sauf disposition spéciale de la loi, la preuve de la propriété d'un bien est faite par les époux, à l'égard des tiers, conformément au droit commun.

Article 68. — La séparation de biens judiciaire, prononcée en vertu de l'article 28, et la séparation de biens, consécutive à une demande en séparation de corps, sont régies par les mêmes règles que la séparation de biens conventionnelle.

CHAPITRE VI.

Dispositions transitoires.

Article 69. — Les époux qui, au moment de l'entrée en vigueur de la présente loi, sont liés par des conventions matrimoniales, demeurent régis, sauf application de l'article 8, par les dispositions conventionnelles et légales auxquelles ils étaient soumis.

Toutefois, les règles de la section III du chapitre IV, ainsi que les règles de la présente loi qui en sont la conséquence nécessaire, s'appliquent aux contrats qui établissent un régime de communauté; si le contrat établit un régime dotal ou un régime de séparation de biens avec communauté ou société d'acquêts jointe ou toute autre stipulation accessoire de communauté, ces règles ne s'appliquent qu'en tant qu'elles sont relatives aux biens communs.

De artikelen 66 en 69 vinden toepassing op contracten die een stelsel van scheiding van goederen vestigen, en wat parafernale goederen betreft, op contracten die het dotaal stelsel vestigen.

Artikel 70. — Echtgenoten die bij de inwerkingtreding van deze wet niet door huwelijksvereenkomsten zijn gebonden, staat het vrij ofwel het stelsel van gemeenschap van goederen, ofwel een ander stelsel te bedingen.

Verklaring tot handhaving van het stelsel van gemeenschap van goederen, of keuze van een ander stelsel dient, binnen zesendertig maanden na de inwerkingtreding van deze wet te geschieden in dezelfde vorm als in deze wet voorgeschreven wordt voor de verandering van huwelijksstelsel tijdens het huwelijk.

Artikel 71. — De regels van afdeling III van hoofdstuk II, en de regels van deze wet die daarvan het noodzakelijk gevolg zijn, vinden toepassing op het stelsel van gemeenschap van goederen :

1° zolang de echtgenoten geen ander stelsel hebben aangenomen;

2° nadat de echtgenoten verklaard hebben dit stelsel voor de toekomst te handhaven.

Artikel 72. — Voor echtgenoten die geen gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid hun geboden door artikel 71, geldt vanaf het einde van de zesendertigste maand na de inwerkingtreding van deze wet het wettelijk stelsel van gemeenschap van aanwinsten.

Het nieuw stelsel vindt toepassing zonder terugwerkende kracht.

De echtgenoten kunnen hun onderscheiden rechten, voortvloeiend uit hun vroeger stelsel, vereffen, onverminderd de rechten van derden.

Artikel 73. — De artikelen 66 tot 69 vinden toepassing op de echtgenoten die, bij de inwerkingtreding van deze wet, gerechtelijk van goederen zijn gescheiden.

DEEL III.

Bepalingen ter aanvulling en wijziging van boek IV van het Gerechtelijk Wetboek.

ART. 3.

In het boek IV van het Gerechtelijk Wetboek wordt tussen de hoofdstukken X en XI een hoofdstuk *Xbis* « Wijziging van het huwelijksstelsel » ingevoegd, houdende een artikel 1253*bis* dat luidt als volgt :

« *Artikel 1253bis.* — § 1. Voor alle wijzigingen van hun huwelijksstelsel moeten de echtgenoten :

1° een boedelbeschrijving en een schatting van al hun goederen maken;

2° hun wederzijdse rechten regelen, waaromtrent het hun vrijstaat een vergelijk te treffen;

Les articles 66 et 69 sont applicables aux contrats établissant un régime de séparation de biens et, en ce qui concerne les biens paraphernaux, aux contrats établissant le régime dotal.

Article 70. — Les époux qui, au moment de l'entrée en vigueur de la présente loi, ne sont pas liés par des conventions matrimoniales, ont la faculté d'établir, soit le régime de la communauté des biens, soit un autre régime.

La déclaration de maintien du régime de la communauté de biens ou de choix d'un autre régime se fera, dans les trente-six mois qui suivent l'entrée en vigueur de la présente loi, dans la même forme que celle qui est prescrite dans la présente loi pour le changement de régime matrimonial pendant le mariage.

Article 71. — Les règles de la section III du chapitre II et les règles de la présente loi qui en sont la conséquence nécessaire s'appliquent au régime de la communauté de biens :

1° tant que les époux n'ont pas adopté un autre régime;

2° après que les époux ont déclaré maintenir ce régime pour l'avenir.

Article 72. — Les époux qui n'ont pas usé de la faculté offerte par l'article 71, sont soumis au régime légal de la communauté d'acquêts dès l'expiration du trente-sixième mois suivant l'entrée en vigueur de la présente loi.

Le nouveau régime s'appliquera sans rétroactivité.

Les époux peuvent liquider leurs droits respectifs résultant du régime antérieur, sans préjudice des droits des tiers.

Article 73. — Les articles 66 à 69 s'appliquent aux époux qui, au moment de l'entrée en vigueur de la présente loi, sont séparés de biens judiciairement.

TROISIEME PARTIE.

Dispositions complétant et modifiant le livre IV du Code judiciaire.

ART. 3.

Au livre IV du Code judiciaire, entre les chapitres X et XI, est inséré un chapitre *Xbis*, intitulé « Modification du régime matrimonial » et comportant un article 1253*bis*, libellé comme suit :

« *Article 1253bis.* — § 1er. Pour toute modification de leur régime matrimonial, les époux doivent :

1° faire un inventaire et une prise de tous leurs biens;

2° régler leur droits réciproques, en quoi ils ont la faculté de transiger;

3° zo nodig, een ontwerp van vereffening van hun huwelijksstelsel opmaken, waarin o.m. een nominatieve lijst van hun schuldeisers moet voorkomen;

4° het ontwerp van de akte tot wijziging van het huwelijksstelsel opmaken.

§ 2. De akte tot wijziging van het huwelijksstelsel moet bij verzoekschrift aan de rechtbank van eerste aanleg van de laatste echtelijke verblijfplaats ter homologatie worden voorgelegd.

§ 3. De griffier schrijft in een daartoe op de griffie gehouden register, een uittreksel van het verzoekschrift in, dat bevat :

1° de dagtekening van het verzoekschrift;

2° de naam, de voornaam, het beroep en de woonplaats van de echtgenoten.

Binnen een maand na het sluiten van het kalenderjaar maakt de griffier een alfabetische lijst op van de zaken die tijdens het verlopen jaar in het register zijn ingeschreven.

§ 4. Een uittreksel uit het verzoekschrift tot homologatie wordt in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt. De echtgenoten en de schuldeisers van de echtgenoten worden bij gerechtsbrief verwittigd van de dag van de zitting, waarop het verzoekschrift zal worden onderzocht.

§ 5. De echtgenoten verschijnen samen en in persoon; zij leveren het bewijs van de voorafgaande bekendmakingen en akten, bedoeld in de paragrafen 1 en 3. De rechtbank hoort de opmerkingen van alle belanghebbende personen en mag alle onderzoeksmaatregelen bevelen.

§ 6. Het vonnis houdende de bepalingen van het nieuw huwelijksstelsel, mag niet eerder gewezen worden dan dertig dagen na de kennisgeving aan de echtgenoten bij gerechtsbrief.

§ 7. De echtgenoten ondertekenen de akte tot wijziging van het huwelijksstelsel overeenkomstig het definitief vonnis of arrest van homologatie, binnen drie maanden na de dagtekening ervan.

§ 8. Binnen vijftien dagen na ondertekening van de akte, wordt een uittreksel ervan door de notaris bezorgd aan het *Belgisch Staatsblad* om daarin te worden bekendgemaakt.

Binnen vijftien dagen na deze bekendmaking bezorgt de notaris aan de ambtenaar van de burgerlijke stand die de huwelijksakte heeft opgemaakt een uittreksel uit het *Belgisch Staatsblad*.

§ 9. De ambtenaar van de burgerlijke stand vermeldt op de kant van de huwelijksakte, de naam van de notaris die ze heeft opgemaakt en de datum van bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*.

§ 10. De bedongen wijzigingen hebben tussen echtgenoten hun gevolg vanaf de dag van ondertekening van het contract.

3° s'il échet, établir un projet de liquidation de leur régime matrimonial, dans lequel figurera notamment une liste nominative de leurs créanciers;

4° établir le projet de l'acte de modification du régime matrimonial.

§ 2. L'acte de modification du régime matrimonial doit être présenté par requête pour homologation au tribunal de première instance de la dernière résidence conjugale.

§ 3. Le greffier inscrit dans un registre tenu à cet effet au greffe un extrait de la requête, lequel contient :

1° la date de la requête;

2° les nom, prénom, profession et domicile des époux.

Dans le mois qui suit la clôture de l'année civile, le greffier fait une table alphabétique des affaires inscrites dans le registre dans le courant de l'année écoulée.

§ 4. Un extrait de la requête en homologation est publié au *Moniteur belge*. Les époux et les créanciers des époux sont avisés par pli judiciaire du jour de l'audience où la requête sera examinée.

§ 5. Les époux comparaissent ensemble et en personne; ils fournissent la preuve des publications et actes préalables visés aux paragraphes 1 et 3. Le tribunal entend les observations de toutes personnes intéressées et peut ordonner toutes mesures d'information.

§ 6. Le jugement contenant les dispositions du nouveau régime matrimonial ne peut être rendu avant le trentième jour qui suit la notification aux époux par pli judiciaire.

§ 7. Les époux signent l'acte de modification du régime matrimonial conformément au jugement ou à l'arrêt d'homologation définitifs, dans les trois mois de sa date.

§ 8. Dans les quinze jours de la signature de l'acte, un extrait en est fourni par le notaire au *Moniteur belge* pour y être publié.

Dans les quinze jours de cette publication, le notaire fournit à l'officier de l'état civil qui a dressé l'acte de mariage un extrait du *Moniteur belge*.

§ 9. L'officier de l'état civil mentionne, en marge de l'acte de mariage, la date de l'acte de modification, le nom du notaire qui l'a dressé et la date de publication au *Moniteur belge*.

§ 10. Les modifications stipulées produisent leurs effets entre époux à partir du jour de la signature du contrat. Elles

Vóór de vermelding op de kant van de akte van huwelijk kunnen ze echter niet tegen derden ingeroepen worden.

§ 11. De dagtekening van de wijzigingen en de naam van de notaris of de notarissen worden vermeld in het huwelijksboekje. »

ART. 4.

De artikelen 1311 tot en met 1319 van het Gerechtelijk Wetboek worden vervangen door de volgende bepalingen :

« *Artikel 1311.* — Zodra een vordering tot scheiding van goederen op de rol is gebracht, schrijft de griffier in een daartoe op de griffie gehouden register een uittreksel van de vordering in, dat bevat :

1° de dagtekening van de vordering;

2° de naam, de voornaam, het beroep en de woonplaats van de echtgenoten.

Binnen een maand na het sluiten van het kalenderjaar maakt de griffier een alfabetische lijst op van de zaken die tijdens het verlopen jaar in het register zijn ingeschreven.

Artikel 1312. — Hetzelfde uittreksel wordt in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt.

Van de opneming wordt bewijs geleverd door een exemplaar van het blad waarop de bekendmaking voorkomt.

Artikel 1313. — Behoudens de bezwarende maatregelen, mag op de vordering tot scheiding van goederen geen vonnis worden uitgesproken dan een maand nadat voldaan is aan de voormelde vormvoorschriften, die moeten nageleefd worden op straffe van nietigheid.

Artikel 1314. — De schuldeisers kunnen in het geding tot scheiding van goederen tussenkomen om de vordering te betwisten.

Artikel 1315. — De griffier maakt melding van het vonnis op de kant van de inschrijving, verplicht gesteld bij artikel 1311.

Artikel 1316. — Een uittreksel van het vonnis van scheiding van goederen wordt in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt.

Artikel 1317. — Met de tenuitvoerlegging van het vonnis mag niet begonnen worden vóór de dag waarop voldaan is aan de formaliteiten die in de artikelen 1315 en 1316 zijn voorgeschreven.

Artikel 1318. — De schuldeisers van de echtgenoten kunnen de nietigverklaring vorderen van de scheiding van goederen die met bedriegelijke benadeling van hun rechten is uitgesproken of ten uitvoer gelegd.

Indien de formaliteiten die in deze afdeling worden voorgeschreven zijn in acht genomen zal de vordering echter niet meer ontvankelijk zijn na het verstrijken van een termijn van een jaar, te rekenen van de datum waarop het vonnis in het *Belgisch Staatsblad* is bekendgemaakt.

ne peuvent cependant être opposées aux tiers avant la mention en marge de l'acte de mariage.

§ 11. La date des modifications et le nom du notaire ou des notaires sont mentionnés au carnet de mariage. »

ART. 4.

Les articles 1311 à 1319 inclus du Code judiciaire sont remplacés par les dispositions suivantes :

« *Article 1311.* — Dès la mise au rôle d'une demande en séparation de biens, le greffier inscrit dans un registre tenu à cet effet au greffe un extrait de la demande, lequel contient :

1° la date de la demande;

2° les nom, prénom, profession et domicile des époux.

Dans le mois qui suit la clôture de l'année civile, le greffier fait une table alphabétique des affaires inscrites dans le registre dans le courant de l'année écoulée.

Article 1312. — Le même extrait est publié au *Moniteur belge*.

Il est justifié de l'insertion par un exemplaire de la feuille contenant l'annonce.

Article 1313. — Sauf les actes conservatoires, il ne peut être prononcé sur la demande en séparation de biens aucun jugement qu'un mois après l'accomplissement des formalités ci-dessus prescrites, et qui sont observées à peine de nullité.

Article 1314. — Les créanciers peuvent intervenir à l'instance en séparation de biens pour contester la demande.

Article 1315. — Mention du jugement est faite, à la diligence du greffier, en marge de l'inscription prévue à l'article 1311.

Article 1316. — Un extrait du jugement de séparation de biens est publié au *Moniteur belge*.

Article 1317. — L'exécution du jugement ne peut commencer que du jour où les formalités prévues aux articles 1315 et 1316 ont été remplies.

Article 1318. — Les créanciers des époux peuvent demander l'annulation de la séparation de biens prononcée ou exécutée en fraude de leurs droits.

Si les formalités prescrites à la présente section ont été observées, la demande ne sera cependant plus reçue à l'expiration d'un délai d'un an à compter de la date de la publication du jugement au *Moniteur belge*.

Artikel 1319. — Het vonnis van scheiding van goederen, uitgesproken ingevolge een hoofdeis werkt terug tot op de dag van de eis, zowel tussen echtgenoten als ten aanzien van derden. »

DEEL IV.

Aanvullings- en opheffingsbepalingen.

ART. 5.

Het laatste lid van artikel 124 van het Burgerlijk Wetboek wordt opgeheven.

ART. 6.

De artikelen 226*bis* tot 226*septies* van het Burgerlijk Wetboek worden opgeheven, onder voorbehoud van de overgangsbepalingen van deze wet.

ART. 7.

De artikelen 776, 818 en 905 van het Burgerlijk Wetboek worden opgeheven onder voorbehoud van de overgangsbepalingen van deze wet.

ART. 8.

Het eerste lid van artikel 940 van het Burgerlijk Wetboek wordt opgeheven.

ART. 9.

Artikel 942 van het Burgerlijk Wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling :

« *Artikel 942.* — Minderjarigen en onbekwaamverklaarden worden niet in hun rechten hersteld tegen het ontbreken van de aanneming of van de overschrijving van schenkingen; behoudens hun verhaal op hun voogden, indien daartoe grond bestaat, en zonder dat herstel kan plaatshebben, zelfs ingeval die voogden onvermogen mochten zijn. »

ART. 10.

Artikel 1098 van het Burgerlijk Wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling :

« *Artikel 1098.* — De man of de vrouw die kinderen heeft uit een ander huwelijk, en een tweede of een later huwelijk aangaat, mag aan de andere echtgenoot niet meer schenken dan een deel gelijk aan dat van het wettig kind dat het minst geniet, en zonder dat, in welk geval ook, deze schenkingen een vierde van de goederen mogen te boven gaan.

Elke huwelijksovereenkomst die mocht strekken om aan een van de echtgenoten meer te geven dan het hierboven bepaalde gedeelte, blijft zonder gevolg voor alles wat dit gedeelte overschrijdt; winsten echter die alleen voortkomen van de onderscheiden arbeid en van de besparingen op de inkomsten van ieder der echtgenoten, al zijn die ongelijk, worden niet beschouwd als een voordeel waarbij kinderen uit het eerste huwelijk worden benadeeld. »

Article 1319. — Le jugement de séparation de biens prononcé sur une demande principale remonte au jour de la demande, tant entre époux qu'à l'égard des tiers. »

QUATRIEME PARTIE.

Dispositions complémentaires et abrogatoires.

ART. 5.

Le dernier alinéa de l'article 124 du Code civil est abrogé.

ART. 6.

Les articles 226*bis* à 226*septies* du Code civil sont abrogés, sous réserve des dispositions transitoires prévues par la présente loi.

ART. 7.

Les articles 776, 818 et 905 du Code civil sont abrogés, sous réserve des dispositions transitoires prévues par la présente loi.

ART. 8.

Le premier alinéa de l'article 940 du Code civil est abrogé.

ART. 9.

L'article 942 du Code civil est remplacé par la disposition suivante :

« *Article 942.* — Les mineurs et les interdits ne seront point restitués contre le défaut d'acceptation ou de transcription des donations, sauf leur recours contre leurs tuteurs, s'il y échet, et sans que la restitution puisse avoir lieu dans le cas même où lesdits tuteurs se trouveraient insolvables. »

ART. 10.

L'article 1098 du Code civil est remplacé par les dispositions suivantes :

« *Article 1098.* — L'homme ou la femme qui, ayant des enfants d'un autre lit, contractera un second ou subséquent mariage, ne pourra donner à son nouvel époux qu'une part d'enfant légitime le moins prenant et sans que, dans aucun cas, ces donations puissent excéder le quart des biens.

Toute convention matrimoniale qui tendrait dans ses effets à donner à l'un des époux au-delà de la portion réglée ci-dessus, sera sans effet pour tout l'excédent de cette portion; mais les simples bénéfices résultant des travaux respectifs et des économies faites sur les revenus respectifs, quoique inégaux, des deux époux, ne sont pas considérés comme un avantage fait au préjudice des enfants du premier lit. »

ART. 11.

In artikel 1167, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek worden de woorden « in de titel Huwelijkscontract en wederzijdse rechten van de echtgenoten » vervangen door de woorden « in de titel Huwelijksvermogensstelsels ».

ART. 12.

Artikel 1304, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek wordt, onder voorbehoud van de overgangsbepalingen van deze wet, door de volgende bepaling vervangen :

« In geval van geweld begint deze tijd eerst te lopen van de dag waarop dit heeft opgehouden en, in geval van dwaling of van bedrog, van de dag waarop deze zijn ontdekt. »

ART. 13.

Artikel 1718 van het Burgerlijk Wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling :

« *Artikel 1718.* — Verhuringen van goederen van de minderjarige, die door de voogd alleen voor langer dan negen jaren zijn toegestaan, zijn in geval van meerderjarigheid of ontvoogding, ten aanzien van de minderjarige, slechts verbindend voor de tijd die nog moet lopen, hetzij van de eerste periode van negen jaren indien partijen zich nog daarin bevinden, hetzij van de tweede periode, en zo verder, op zulke wijze dat de huurder enkel recht heeft op het genot gedurende de gehele periode van negen jaar, waarin hij zich bevindt.

Verhuringen van goederen van de minderjarige, voor negen jaar of minder, door de voogd alleen toegestaan of vernieuwd, meer dan drie jaren vóór het eindigen van de lopende huur wanneer het landeigendommen betreft, en meer dan twee jaren vóór hetzelfde tijdstip wanneer het huizen betreft, hebben geen gevolg, tenzij de uitvoering van de huur vóór de meerderjarigheid of de ontvoogding begonnen is. »

ART. 14.

Artikel 1990 van het Burgerlijk Wetboek wordt, onder voorbehoud van de overgangsbepalingen van deze wet, door de volgende bepaling vervangen :

« *Artikel 1990.* — Ontvoogde minderjarigen kunnen tot lasthebbers gekozen worden; maar de lastgever heeft geen vordering tegen een minderjarige lasthebber dan overeenkomstig de algemene regels betreffende de verbintenissen van minderjarigen. »

ART. 15.

De artikelen 2254, 2255 en 2256 van het Burgerlijk Wetboek worden opgeheven onder voorbehoud van de overgangsbepalingen van deze wet.

ART. 16.

Hoofdstuk III van boek IV van het Gerechtelijk Wetboek wordt vervangen onder voorbehoud van de overgangsbepalingen van deze wet, door de volgende bepalingen :

ART. 11.

A l'article 1167, deuxième alinéa, du Code civil, les mots « au titre Du contrat de mariage et des droits respectifs des époux » sont remplacés par les mots « au titre Des régimes matrimoniaux ».

ART. 12.

L'article 1304, deuxième alinéa, du Code civil est, sous réserve des dispositions transitoires prévues par la présente loi, remplacé par la disposition suivante :

« Ce temps ne court, dans le cas de violence, que du jour où elle a cessé et, dans le cas d'erreur ou de dol, du jour où ils ont été découverts. »

ART. 13.

L'article 1718 du Code civil est remplacé par les dispositions suivantes :

« *Article 1718.* — Les baux que le tuteur seul a faits des biens du mineur pour un temps qui excède neuf ans ne sont, en cas de majorité ou d'émancipation, obligatoires vis-à-vis du mineur que pour le temps qui reste à courir, soit de la première période de neuf ans, si les parties s'y trouvent encore, soit de la seconde, et ainsi de suite, de manière que le locataire n'ait que le droit d'achever la jouissance de la période de neuf ans où il se trouve.

Les baux de neuf ans ou au-dessous que le tuteur seul a passés ou renouvelés des biens du mineur, plus de trois ans avant l'expiration du bail courant s'il s'agit de biens ruraux, et plus de deux ans avant la même époque s'il s'agit de maisons, sont sans effet, à moins que leur exécution n'ait commencé avant la majorité ou l'émancipation. »

ART. 14.

L'article 1990 du Code civil est, sous réserve des dispositions transitoires prévues par la présente loi, remplacé par la disposition suivante :

« *Article 1990.* — Les mineurs émancipés peuvent être choisis pour mandataires; mais le mandant n'a d'action contre le mandataire mineur que d'après les règles générales relatives aux obligations des mineurs. »

ART. 15.

Les articles 2254, 2255 et 2256 du Code civil sont abrogés, sous réserve des dispositions transitoires prévues par la présente loi.

ART. 16.

Le chapitre III du livre IV du Code judiciaire est, sous réserve des dispositions transitoires prévues par la présente loi, remplacé par les dispositions suivantes :

HOOFDSTUK III.

Verwerping van de nalatenschap.

Artikel 1185. — Verwerping van de nalatenschap wordt gedaan op de griffie van de rechtbank van eerste aanleg binnen wier rechtsgebied de erfenis is opengevallen, in het register voorgescreven bij artikel 784 van het Burgerlijk Wetboek.

ART. 17.

In de wet van 30 april 1958 waarbij voor bepaalde spaargeldinleg de handelingsbekwaamheid van de gehuwde vrouw en van de minderjarige wordt uitgebreid :

1° wordt artikel 1 opgeheven;

2° worden in artikel 3 de woorden « Het in artikelen 1 en 2 bedoelde verzet » vervangen door de woorden « Het in artikel 2 bedoelde verzet » en worden de woorden « of van de gehuwde vrouw » weggelaten.

ART. 18.

Artikel 11 van het Wetboek van Koophandel wordt opgeheven.

ART. 19.

Het tweede lid van artikel 12, van het Wetboek van Koophandel wordt vervangen door wat volgt :

« Het uittreksel vermeldt of de echtgenoten gehuwd zijn in gemeenschap, met opgave van de afwijkingen van het gemeen recht, dan wel of zij het stelsel van de scheiding van goederen of zonder gemeenschap hebben aangenomen. »

ART. 20.

Artikel 43 van de verzekeringswet van 11 juni 1874 wordt met de volgende bepaling aangevuld :

« Stortingen door een echtgenoot gedaan om ten behoeve van de andere echtgenoot een levensverzekering of een lijfrente te vestigen, zijn niet aan inbreng of vermindering onderworpen, behoudens wanneer zij, gelet op de mogelijkheden van de verzekeringsnemer, kennelijk overdreven zijn. »

Dit artikel vindt alleen toepassing op de echtgenoten die na de inwerkingtreding van deze wet gehuwd zijn.

CHAPITRE III.

De la renonciation à succession.

Article 1185. — Les renonciations à succession sont faites au greffe du tribunal de première instance dans le ressort duquel l'ouverture de la succession a eu lieu, sur le registre prescrit à l'article 784 du Code civil.

ART. 17.

Dans la loi du 30 avril 1958 étendant la capacité de la femme mariée et du mineur à certains dépôts d'épargne :

1° l'article 1er est abrogé;

2° à l'article 3, les mots « l'opposition visée aux articles 1er et 2 » sont remplacés par les mots « l'opposition visée à l'article 2 » et les mots « ou de la femme mariée » sont supprimés.

ART. 18.

L'article 11 du Code de commerce est abrogé.

ART. 19.

L'article 12, deuxième alinéa du Code de commerce est remplacé par la disposition suivante :

« L'extrait énoncera si les époux sont mariés en communauté, en indiquant les dérogations au droit commun, ou s'ils ont adopté le régime de la séparation de biens ou sans communauté. »

ART. 20.

L'article 43 de la loi du 11 juin 1874 sur les assurances est complété par la disposition suivante :

« Les versements faits par un époux en vue de constituer au profit de son conjoint une assurance sur la vie ou une rente viagère sont dispensés du rapport et de la réduction sauf lorsqu'ils sont manifestement exagérés eu égard aux facultés du stipulant. »

Le présent article n'est applicable qu'aux époux mariés postérieurement à l'entrée en vigueur de la présente loi.

M.-Th. GODINACHE-LAMBERT.
E. CUVÉLIER.
E. OLIVIER.
J. KICKX.
G. DELRUELLE.
F. BOEY.